REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-kőrut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 28.)

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Tĕrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. - Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 149.—Anul LXVIII. Braşov, Vinerĭ 8 (21) Iulie. 1905.

Serbările şi esposiţia dela Sibiiu.

Peste o lună se va deschide esposiţiunea etnografică, istorică şi culturală, care se va aranja în Sibiiu cu ocasiunea înaugurărei museului Asociaţiunei.

Deja în diua de 19 August st. n. anul curent va fi deschisă, cum scim, amintita esposiţiune. Comitetul Asociaţiunei, care o aranjéză, a adresat în tóte părţile apelul cu instrucţiunile de lipsă, cum sĕ pótă lua parte toţĭ la esposiţiune.

Precum aflăm, în cele mai multe ţinuturĭ şi mai ales unde comitetele despărţĕmintelor „Asociaţiunii“ desfăşură un zel mai mare, s'a făcut mult pentru a îndemna lumea românéscă ca, urmând apelului amintit, sĕ ia parte încât mai mult la esposiţie, trimiţĕnd obiecte de tot feliul, carĭ sunt înşirate şi reclamate în programul esposiţiei, ce l'am publicat şi noi în repeţite rĕndurĭ. Cum se întĕmplă însĕ la noi Românii de obiceiŭ, bunăvoinţă e mare la început şi ómenii îşĭ propun tóte cele bune, dér sunt fórte înclinaţĭ de a amâna esecutarea până ce le ajunge mucul la degete. Atuncĭ apoi se pun în mişcare, spre a face ce-şĭ propuseseră de mult.

La o esposiţie însĕ, cum este aceea, ce se va ţiné în Sibiiu, se cere timp pentru a despacheta, a împărţi obiectele şi a-le aşeḑa bine şi cu gust după cum trebue, fie-care la locul sĕu şi în ordinea prescrisă. Este decĭ timpul cel mai înaintat, ca sĕ se gândéscă fiecare participant la esposiţie de a termina cu pregătirile sale şi de a trimite obiectele la Sibiiu direct sĕu prin comitetele despărţĕmintelor.

Atragem cu deosebire atenţiunea preşedinţilor despărţĕmintelor Asociaţiunii, sĕ nu mai întârḑie nicĭ un moment, ci sĕ ia grabnic tóte mĕsurile necesare pentru-ca sĕ îndemne publicul român din despărţĕmêntul lor de a aduna obiectele şi a face sĕ ajungă cât mai în grabă la destinaţiunea lor.

Atêrnă de la priceperea şi zelul conducĕtorilor despărţĕmintelor, ca sĕ pótă face mult şi în scurtul timp, care ne mai desparte de terminul deschiderii esposiţiei, numai sĕ se reculégă, sĕ nu pérdă nicĭ măcar un mominut şi sĕ se apuce de lucru, îndemnând, esplicând, îndrumând şi sfătuind pe cei ce sunt gata a urma apelului comitetului Asociaţiunei.

Cu un cuvênt, sĕ nu uite nimenĭ, că peste o lună esposiţia se va deschide şi obiectele trebue sĕ soséscă mai 'nainte la Sibiiu, ca sĕ pótă fi distribuite şi aranjate în salele unde vor fi expuse. Căcĭ décă în momentul din urmă ar sosi cele mai multe obiecte, li-ar fi imposibil aranjatorilor de a satisface însărcinărei lor şi urmarea ar fi, că esposiţia n'ar puté fi complect aranjată la terminul pus pentru deschiderea ei.

Scirea ce au adus-o ḑilele ultime foile nóstre privitor la un ordin al ministrului de culte şi instrucţiune publică, prin care interḑice participarea în mod oficial la serbările din Sibiiu a bisericilor şi a instituţiunilor, nu s'a desminţit, ba se adeveresce. Acésta însĕ n'are de a face nimic cu exposiţia şi cu trimiterea de obiecte la ea. In genere publicul nostru sĕ nu se alarmeze şi sĕ nu se lase a fi desmêntat dela cât mai numĕrósa lui participare la esposiţie şi la serbărĭ, căcĭ este o cestiune de cinste naţională, ca la aceste sĕ fie representaţĭ Românii noştri în numĕr cât mai mare, dovedind astfel interesul lor viu şi însufleţirea lor pentru progresul cultural naţional.

Nu trebue sĕ trecem cu vederea, că puterea de viaţă a unui popor numai la astfel de ocasiunĭ se póte manifesta cu succes. Mai departe nu trebue lăsat din vedere, că pentru prima óră se vor ţiné în decursul serbărilor, ce sunt împărţite pe 10 ḑile una după alta, adunările generale ale societăţilor nóstre culturale cele marĭ, precum e „Asociaţiunea“ şi „Societatea pentru fond de teatru român“ şi apoi a mai multor altor societăţĭ române.

Tocmai în vremile critice, ce le străbatem, se cere dela noi toţĭ sĕ nu uităm sfânta datorie ce o avem de împlinit faţă cu cultura nóstră naţională!

Revista politică.

Braşov, 20 Iulie.

Mare şi multă gălăgie s'a făcut şi se face încă în jurul *ordinului-circular al ministeriului Fejervary* dat *cătră municipiile din ţéră şi cătră societatea intrégă*, ordin prin care se spune, că statul nu póte fi fără guvern şi fără de administraţie regulată, — decĭ cei cu resistenţa pasivă sĕ se lase de gândul de a împiedeca pe cetăţenii cu sentimente patriotice a-şĭ plăti contribuţia cătră stat şi a-şĭ împlini serviciul militar de bunăvoie. In ordinul acesta Fejervary spune, că guvernul sĕu este „legal şi constituţional“ şi n'are alt cusur, decât că nu se póte răzima pe o majoritate parlamentară. Nu este — ḑice — de vină guvernul, că coaliţia nu vré sĕ priméscă guvernarea; ea nicĭ nu-l primesce, nicĭ nu lasă pe alţii sĕ guverneze, — ceea-ce este un lucru fără părechie în istoria Ungariei şi stă în oposiţie cu orĭ-ce principiu constituţional. Ordinul culminéză în declararea, că *guvernul va anula fără dór şi póte orĭ-ce decisiune şi dispositiunĭ ale municipiilor*, carĭ, de ar isvorî şi din cea mai curată pornire, sunt de natură a vĕtăma legile esistente şi duc la destrămarea ordinei în ţéră.

*

In urma acestui ordin-circular, prin care ministeriul-Fejervary îşĭ inaugurézâ acţiunea sa în ţéră, comitetul diriguitor al coaliţiunei s'a întrunit Marţĭ în şedinţă pentru a-se sfătui asupra celor ce trebue sĕ facă pentru a contrabalansa circulara guvernului. S'a hotărît *sĕ rĕspundă guvernului printr'un fel de manifest*, ţinut de altfel în terminĭ moderaţĭ. La afirmarea ministrului preşedinte că ţéra nu póte fi fără guvern, coaliţia rĕspunde, că aşa este; însĕ pentru ruptura ce a urmat între corónă şi Maghiarĭ, ministrul preşedinte e responsabil. Majoritatea — ḑice rĕspunsul — vré sĕ priméscă guvernarea, dér nu vré sĕ renunţe la programul sĕu şi la principiile fundamentale ale acestui program, pe basa cărora alegĕtorii au trimis în dietă pe membrii majorităţii. Prin trădarea programului (adecă renunţarea la comanda maghiară), majoritatea nu vré sĕ ajungă la guvern.

La ameninţarea guvernului, că va anula decisiunile municipiilor, coaliţia rĕspunde, că n'are basă de drept. Reglementarea pusă în vedere ar puté sĕ păgubéscă numai pe singuraticĭ. Dieta însĕ s'a îngrijit sĕ despăgubéscă pe funcţionarii, carĭ ar cădé pradă mĕsurilor guvernului. Manifestul încheie ḑicĕnd, că nu se vor puté evita suferinţe grele şi pierderĭ materiale, carĭ însĕ sĕ pot restitui. Nu s'ar puté însĕ îndrepta o înfrângere morală a „naţiunei“, ce ar suferi-o, décă în faţa ameninţărilor ar da îndĕrĕt în apĕrarea drepturilor sale.

*

La Liptoszentmiklos s'a făcut ḑilele aceste *alegere de deputat suplementară*. Au fost trei candidaţĭ: mi-[illegible] slovac Dr. Emil *Stodola* şi independistul Thuranski. Lupta a fost fórte înverşunată. Slovacii purtau la alegere stégurĭ cu inscripţia: „Trăiéscă luptătorul naţiunei slovace! Trăiéscă agitatorul cinstit slovac!“ Cu tóte presiunile şi mijlócele de corupţiune, d-l Stodola a întrunit 1455 voturĭ, faţă cu 1349 ce le-a primit ministrul Lanyi şi cele 191 voturĭ, ce s'au dat pentru Thuranszki. Neavĕnd nicĭ unul din candidaţĭ majoritatea absolută, se va face balotagiu între Stodola şi Lanyi. Ḑiarele coaliţiunei scriu de pe acum, că la balotagiu va eşi ales Stodola, de óre-ce Maghiarii independişti vor vota contra lui Lanyi, care — după ei — din punctul de vedere al koşuthiştilor „e mai periculos“ decât „panslavistul“ Stodola.

*

Telegramele mai nouĕ aduc scirĭ fórte importante cu privire la cele ce se petrec *în jurul cestiunei păcei între Rusia şi Japonia*. La Portsmouth (America) se fac deja pregătirĭ pentru primirea plenipotenţiarilor ruşĭ şi japonesĭ, şi când se petrec aceste, din Petersburg se anunţă, că şansele de pace sunt fórte micĭ, aşa încât nu se crede, ca negocierile sĕ aibă succes. Plenipotenţiarii japonesĭ au primit împuternicire fórte restrînsă şi li-s'a dat îndrumărĭ sĕ ţină strins la condiţiunile şi punctul de vedere japones. Intre altele li-s'a dat îndrumarea sĕ nu ţină cont de nicĭ o contrapropositie a Ruşilor. Se mai afirmă, că încă înainte de a se începe negocierile, Japonesii vor ataca Wladivostokul, silind pe Lienevicĭ a-şĭ mĕsura puterile cu ei într'o luptă mare.

Rusia a plenipotenţiat din parte-i între alţii şi pe cunoscutul bărbat de stat rus *Witte*, care tot-déuna a combătut ideia rĕsboiului cu Japonia. El a fost fórte surprins de acéstă însărcinare. Primind înainte de plecare pe representantul organului „Associated Press“ din New-York, Witte a declarat următórele:

— Ţarul m'a numit plenipotenţiar estraordinar, ca sĕ afle, *décă e cu putinţă încheierea păcii*. Vederile mele personale sunt de însemnătate secundară. Decisiunea finală este în mâna Ţarului. Ţarul doresce pacea, eu însĕ *mĕ tem mult, că condiţiunile japonese vor fi de natură a nu duce la resultat*. Mărturisesc sincer, că eu aparţin partidului păcii şi am fost în contra rĕsboiului. De aceea sunt sigur, că décă voiŭ raporta, că condiţiile Japoniei nu se pot primi, poporul rusesc va crede pe deplin în judecata mea. *Rusia nu e nimicită*. Turburările interne sunt fórte serióse, strĕinătatea însĕ nu cunósce adevĕrata însemnătate a celor ce se întîmplă. La Rusia nu se póte aplica mĕsura apusului. Ea sémănă cu o mare familie, pe care o desbină marĭ certe interne, desbinările aceste însĕ vor dispare, când poporul va observa, că e primejduită integritatea ţĕrii şi viitorul ei istoric. Trecem printr'o mare crisă internă, dér *crisa acésta va dis-[illegible] din puterile dominante în concertul european.*

Ce-i cu plata dărilor?

Coaliţia partidelor oposiţionale din dietă, care formézâ acolo majoritatea, în ultima şedinţă a camerei de la 21 Iunie a. c., după-ce s'a dat vot de neîncredere guvernului Fejervary, ér camera a fost amânată prin rescript regesc,—a luat nisce hotărîrĭ, prin carĭ provócă comitatele sĕ facă resistenţă pasivă „guvernului neconstituţional“ prin aceea, ca cetăţenii sĕ nu plătéscă dările, ér diregătoriile comitatense şi comunale sĕ nu le incaseze nicĭ décă s'ar da din voie liberă. Asemenea sĕ refuse de a chema recruţii şi cetăţenii sĕ nu urmeze ordinelor de chemare şi nicĭ cei ce se vor presenta de bună voie sĕ nu fie recrutaţĭ.

In înţelesul acesta au luat hotărîrĭ mai multe comitate, între carĭ şi comitatul Buda-Peştei. Acesta alesese o comisiune de 65, care sĕ adreseze publicului comitatului un apel. In acest apel ḑice, că fără învoirea dietei nu se pot incassa dările, de unde urméză, că nicĭ cetăţenii nu sunt datorĭ sĕ le plătéscă. *Dér* adauge: *dările tot vor trebui sĕ fie plătite, îndată-ce se vor schimba împrejurările.* De aceea dă următorul sfat cetăţenilor:

Sĕ se gândéscă fie-care de cu vreme, că tot trebue sĕ plătéscă odată darea sa şi cetăţenii sĕ depună la institutele de păstrare sumele acelea, pe carĭ ar trebui sĕ le plătéscă acuma ca dare şi sĕ nu le cheltuéscă pe alte lucrurĭ.

Sfatul acesta e bun şi la rĕndul nostru sfătuim asemenea şi pe Românĭ, *sĕ se gândéscă de pe acum, că nu vor scăpa de dare şi decĭ sĕ*

pună de cu vreme la o parte banii ce-i plătesc de obiceiŭ ca dare, căcĭ décă adĭ nu li-se primesc de cătră multe oficii, póte că va sosi în curênd timpul, când li-se va cere deodată suma restantă întrégă. Omul înțelept se pregătesce de cu vreme pentru ceea ce-l aștéptă.

Protestul advocaților românĭ

din reionul camerei advocațiale a Aradului.

Se scie, că d-l advocat Francisc *Hossu-Longinu* din Deva, împreună cu mai mulțĭ advocațĭ românĭ, au înaintat un protest energic împotriva hotărîrei luate de comitetul camerei advocaților din Arad, conform căreia s'a oprit, ca advocații să-și scrie numele românesce pe firmele lor. In acest protest se cerea convocarea unei adunărĭ generale extraordinare a camerei.

In ședința de la 3 Iulie a. c. comitetul camerei a luat în desbatere protestul d-lui Fr. *Hossu-Longinu* și soții, și a adus următórea decisiune:

Nr. 928/905 ţ k. k.

Asupra representațiunei, protestului și propunerei lui Francisc Hossu-Longin și soți, membri ai camerei, contra decisiunei comitetului de sub nr. 490/905 se aduce următórea

Decisiune

Comitetul camerei respinge partea aceea a cererei, care se referă la convocarea adunării extraordinare, ér restul cererei îl împlinesce și ordonéză, ca propunerea lui Francisc Hossu-Longin și soțĭ să se pună la ordinea ḑilei în proxima adunare generală ordinară, despre ceea-ce este a-se însciința Francisc Hossu-Longin, ca primul între cei-ce au subscris.

Motive.

Conform §-lui 10 punctul b) a regulamentului camerei, convocarea adunării extraordinare se admite, când acésta o [illegible] 10 membrii ai camerei. De óre-ce propunerea lui Francisc Hossu-Longinu n'au iscălit'o cu mâna proprie decât 4 membri, iscăliturile carĭ n'au fost cu mâna proprie n'au putut fi luate în considerare, din care causă adunarea extraordinară a trebuit respinsă.

Dimpotrivă, în sensul §-lui 15 al regulamentului camerei pentru luarea în desbatere a unei propunerĭ separate, sunt suficiente 4 iscălitur̆ĭ, din care causă partea acésta a cererei a trebuit acordată.

Din ședința comitetului Camerei advocaților, ținută la 3 Iulie în Arad.

ss) *Szalay.* președinte. *Dr. N. N.*, secretar.

Suferințele Românilor Macedonenĭ

In urma concesiunilor cunoscute, carĭ s'au făcut de cătră Sultanul Turciei Românilor din Macedonia, că adecă aceștia să se bucure de dreptul limbei lor în școle și bisericĭ. *Grecii au pornit un adevĕrat rĕsboiŭ contra Românilor din Macedonia*, căutând prin jefuirĭ și omorurĭ să vîre frică și gróză în ósele fraților noștri din Macedonia, ca astfel ei să părăséscă némul lor, să scótă din scólele și bisericile lor limba românéscă și să se facă Grecĭ.

Așa de pildă au fost omorîțĭ și jefuițĭ din nou mai mulțĭ Românĭ de cătră bandiții grecĭ. Au fost ucișĭ doi frațĭ cu numele Gramatovicĭ, fiind-că țineau neclintit la limba și legea românéscă. De asemenea a fost omorît și fruntașul român Nasica din comuna macedonénă Smisci și încă mulțĭ alții. Mână 'n mână cu bandiții grecĭ merge și episcopul Pelagoniei Ioachimos, care a afurisit nu numai pe toțĭ preoții românĭ din diecesa lui, ci și pe toțĭ Românii carĭ țin la biserica românéscă. Ér pentru ca să ațîțe și mai mult ura Grecilor contra Românilor, același episcop a afurisit și pe toțĭ acei Grecĭ, carĭ au daraverurĭ comerciále cu Românii, precum și pe acei carĭ închiriază casele lor Românilor, séu locuiesc în case românescĭ. și tóte aceste persecuțiunĭ se pun la cale de cătră comitetul central grecesc din Atena, ér ḑiarele grecescĭ laudă pe semenii lor pentru faptele hoțescĭ săvârșite față de Românĭ.

Suferințele Românilor din Macedonia, firesce, n'au putut rĕmâné fără rĕsunet în mijlocul Românilor din regatul liber și urmarea a fost, că în Bucurescĭ s'a constituit *o ligă contra Grecilor*, care prin întrunirĭ publice și alte mijlóce vreau să vină în ajutorul fraților macedonenĭ. Prima întrunire publică de protestare se va ține în ḑiua de Sf. Ilie. Gazetele din România apeléză la toțĭ Românii de bine, ca în schimb pentru suferințele ce le îndură Românii din Macedonia, Românii din România să facă propagandă prin tótă țéra [illegible] și se rupă [illegible] legăturile comerciale ce le au cu aceștia.

In urma celor petrecute au început să se răcéscă legăturile de prietinie ce esistă între guvernul român și cel grecesc, ba s'a svonit chiar, că în curênd România va rupe legăturile diplomatice cu Grecia. Ḑiarul oficios al guvernului român »Conservatorul« care ne-a sosit erĭ desminte, ce-i drept, acéstă scire, dér ḑice între altele, că e adevĕrat, *că în urma atitudinei fórte dușmănóse ce o au Grecii față de Românii din Macedonia a intervenit o óre-care răcĕlă în raporturile amicale ale României față cu Grecia.*

Din tóte cele înșirate mai sus vedem decĭ că situațiunea în Macedonia e fórte îngrijitóre și ne putem aștepta la evenimente importante.

SCIRILE DILEI.

— 7 (20) Iulie.

Ministrul de interne contra scumpirei. Ministrul ung. de interne a dat ordin tuturor municipiilor de a stabili tarife de prețurĭ pentru victualiile ce se vênd în piețe. Prin aceste tarife vêndătorii n'au să fie scurtațĭ în venitele lor, ci mĕsura acésta urmăresce scopul, ca să se facă imposibil urcarea prețurilor în mod volnic de cătră vînḑĕtorĭ. Vêndĕtorul trebue să câștige numai un procent anumit. Cine trece peste procentul de câștig stabilit, va fi pedepsit.

Teatru românesc în Făgăraș. Duminecă d-l Zaharie *Bârsan* și d-șóra Lucia *Rosand* vor da la Făgăraș o representație teatrală. In loc de orĭ-ce altă reclamă, atragem atențiunea publicului asupra dării de sémă despre representația din Zêrneștĭ publicată în nrul de adĭ.

Pentru masa studenților românĭ din Brașov a contribuit d-l Nicolae *Ianculescu* învĕțător în pensiuue suma de *50 cor.* din incidentul încetărei din viétă a iubitei sale nepóte *Sidonia I. Petrovicĭ.* Primésca piosul donator cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școlelor medii gr. or. române.*

Câțĭ Sașĭ sunt în Ardeal? După statistica oficiilor parochiale evangelice încheiată cu ḑiua de 31 Dec. 1904 resultă, că în anul 1904 au fost în Ardeal 221.652 suflete, cu 1290 suflete mai mult decât în anul 1903.

Scrisorile inedite ale lui Kossuth. De un timp încóce ḑiarul „Az Ujság" publică o serie de scrisorĭ inedite de ale lui Ludovic Kossuth, adresate lui Beöthy Ödön, fost comisar plenipotențiar în Ardeal pe timpul revoluțiunei de la 1848. Pe lângă scrisorile lui Kossuth. „Az Ujság" reproduce din aceeași colecție (a fiului lui Beöthy, repausat în timpul din urmă) și scrisorĭ de ale altor bărbațĭ din timpul revoluțiunei, așa în numĕrul cel mai recent o scrisóre tradusă din franțuzesce a generalului *Bem* adresată lui Kossuth din „Nagy-Bania". Bem, care în Decemvrie 1848 a primit la Șimleul Silvaniei comanda peste armata revoluționară din nordul Ardealului, a trecut dela Șimleu pe la Sătmar și Baia-mare. In scrisórea amintită *Bem* se jelueșce împotriva comisarului M. Eötvös [illegible] din Sătmar, care nu s'a îngrijit de provisiunĭ și furagiu pentru glótele lui Bem. Décă nu ni-ar fi sărit contele Teleki în ajutor, scrie Bem, cele 4000 de ómenĭ mi-ar fi perit de fóme. Propune lui Kossuth revocarea lui Eötvös și numirea lui Teleki în locul lui. Totodată îĭ trimite lui Kossuth textul manifestului, ce avea de gând să-l lanseze înainte de a întra în Ardeal. Rógă pe Kossuth să facă modificările, ce le va crede de cuviință și să-l tipărésca în limba maghiară, nemțéscă și *românéscă.* In limba românéscă — ḑice Bem — atât *cu litere latine*, cât și cu litere grecescĭ (cirile!).

A murit »Hazafi Veray Iános«. Mulțĭ nu vor fi sciind cine a fost purtătorul acestui nume. Étă cine a fost. Veray Ianos a fost un poet poporal maghiar și și-a pus înaintea numelui epitetul de »Hazafi« adecă, „patriotul« prin ceea-ce el a devenit prototipul și expresiunea simbolică a multor conaționalĭ de ai sĕi, carĭ își pórtă patriotismul la têrg. Umbla îmbrăcat în costum țĕrănesc maghiar: ismene largĭ, cisme cu pintenĭ, pălărie »ciardașă«. In mână avea un bĕț de care erau legate o mulțime de panglicĭ naționale, ér pe pept avea numĕróse decorații — de hârtie strălucitóre, aurită, cum se obicĭnuesc a se pune pe peptul cavalerilor la dansul »cotilion«. Trăia mai mult în Budapesta și improvisa versurĭ de carĭ te prăpădiai de rîs audindu-le. Căcĭ poetul poporal Veray era un fabricant mare de rime, dér versurile lui n'aveau nicĭ un fond, nicĭ un înțeles. Cu tóte acestea publicul le cumpĕra, căcĭ Veray le tipăria în foi volante de câte 4 paginĭ. Din rĕsplata muncei sale »literare« și-a strîns o sumă considerabilă și și-a cumpĕrat o casă și moșióră într'o comună în apropiere de Budapesta. Foile din Budapesta aduc scirea, că Hazafi Veray Ianos a murit alaltăerĭ în spitalul »Rochus« din Budapesta.

Acum să mai spunem ceva, despre ceea-ce foile maghiare nu comunică nimica. Inainte cu 20 anĭ scriitorul acestor rândurĭ a întêlnit pe Hazafi Veray Ianos în Budapesta și cu acea ocasiune i-a comunicat, că e de origine român din Careii marĭ. Bunicul sĕu a fost protopop. In tómna anului 1886 scriitorul acestor rândurĭ l'a întêlnit a doua *óră tot* în Budapesta. In vara aceea fusese la Brașov și Sinaia și și-a cântat impresiile în nisce versurĭ *românescĭ*, pe carĭ i-le-am cumpĕrat și le-am păstrat mult timp. Póte le voiŭ fi avênd încă undeva printre hârtiile mele. Imĭ aduc aminte, că versurile despre Sinaia se începeau așa:

„Szinaja mundru váràs cu gyalurile,
Akolo segye Karol imparat!"

Luptă între semstovurĭ și guvernul rusesc. »National Zeitung« este informat din isvor sigur, că actuala luptă hotărîtóre dintre semstvourĭ și guvern, ar putĕ să devie fórte sângerósă, deórece ambele părțĭ stăruesc cu tărie în atingerea scopului lor. Semstvourile voesc ca la congresul de mâne să dea o lămurire definitivă. Guvernul face tot ce îi stă în putință ca se împedece ținerea congresului. In ambele părțĭ se observă o agitație colosală. Trepov a mers în Petersburg și s'a dus și la Moscva, ca să ia mĕsurĭ pentru înăbușirea orĭ-cărei manifestațiunĭ. El a înființat la Moscva un serviciu special polițienesc, pentru gărĭ și pentru otelurĭ, în scop de a înlătura elementele primejdióse. Cercurile rusescĭ sunt cuprinse de mare grijă în așteptarea evenimentelor.

Prințul moștenitor al Muntenegrului contra Rușilor. »Vossische Zeitung« este informat din Cetinie, că în ḑiua când Japonesii au învins flota ruséscă în strîmtórea Tsușima, trebuia să se inaugureze noua clădire a monopolului tutunurilor, în Podgorița. Ministrul resident al Rusieĭ a cerut ca în vederea înfrângerei Rușilor, să se amâne serbarea, séu cel puțin ca cele douĕ batalióne de infanterie muntenegreană, întreținute cu banĭ rusescĭ, să nu fie aduse la serbare. Prințul moștenitor Danilo, care representa pe tatăl sĕu, prințul Nicolae, a refusat să satisfacă dorința ministrului rus. Mitropolitul din Cetinie a cerut învoire, în ḑiua serbărilor dela Podgorița, să oficieze o slujbă funebră pentru cei morțĭ la Tsușima. Prințul Danilo l'a oprit dela acésta. La banchetul ce s'a dat după inaugurarea localului, prin-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Muncitorul.

— Legendă. —

Un biet creștin ce ḑiua tótă —
Ba une-orĭ și nóptea încă —
Muncea ca să-și câștige pânea,
Tăind la piatră dintr'o stâncă,
Odată obosit de muncă
Lăsă din mânĭ casmaua jos,
Și îndreptă spre cer privirea
Și'un lung oftat din piept a scos:

— »O, Dumnedeule prea sfinte,
»De ce tu óre m'ai lăsat
»Să duc atâta greu pe lume?
»De ce nu sunt și eu bogat?
»Să am slugĭ multe, casă largă,
»De tóte câte-mĭ trebuiesc;
»Și 'n loc de-a mă trudi cu munca,
»Să stau și să mă odihnesc...«

De sus din cer atunci un înger
Se coborî la dênsul: — »Fie,
»Precum doresci...« — Și muncitorul,
Din cea mai négră sărăcie:
Se pomeni, ca 'n vis, d'odată
Bogat, avênd tot ce doria.
Și 'n loc de-a se trudi cu munca,
Ședea mereu — se odihnea...

Dér într'o ḑi trecù pe-acolo
Al țĕrii rege 'ncoronat,
Cum umblă regii: în trăsură,
De patru cai sglobii purtat,
C'un șir de călărețĭ 'nainte,
Și călărețĭ avênd și 'n urmă...
Bogatul din pridvor îl vede
Și fericirea i-se curmă.

— »Ce strălucire! câtă fală!..
»Așa viață-aș înțelege!..
»Eu nici pe sfert nu sunt ca dênsul...
»Ah, pentru ce nu sunt eu rege?..«
— »Să fie dup'a ta dorință«,
Ii ḑise ér cel înger blând,
Cu aripi albe, lucitóre,
Spre el din ceruri coborând.

Și rege să făcù bogatul;
Umbla printre supușii sĕi
Intr'o caretă d'aur, trasă
De patru cai ca nisce smei,
C'un șir de călărețĭ nainte,
Și-avea și 'n urmă călărețĭ...
Dér étă, sórele rĕsare,
Nălțându-se pe cer, măreț.

Și-a lui lumină: foc, ce arde,
E pentru globul pământesc;
De sete iérba se usucă
Și florile se ofilesc.
Sĕrmanul rege nu mai póte
De zăpușéla arḑĕtóre...
— »Ah, Dómne!« să gândesce 'n sine:
»Ce mult aș vrea să fiu eu sóre!...«

— »Prea bine!« îngeru-i grăesce
Spre el din nou venind în sbor.
Și regele 'ntr'o clipă, étă-l,
Schimbat în sóre lucitor.
Și de pe cer cu câtă fală
Iși arunca a sa privire
In jos, spre lumea fermecată
De-a lui măréță strălucire!

D'odată ins'un nor se 'nalță
Pe cer, și 'ntr'una se lățesce:
Să scalde 'n rade-acum pământul,
De géba sórele voesce:
L'a 'nvăluit în umbră norul...
— »Vai!« sórele oftà cu foc,
»Ăst nor... cutéză să mă 'nfrunte?..
»De-a mea putere-și bate joc?...

»De ce, Stăpânule al lumii,
»De ce nu sunt un nor și eu?..«
Cel înger se cobóră érăși:
— »Să se 'mplinéscă dorul tĕu!«
Și 'n nor pe sóre mi-l preface.
Ér norul varsă mărĭ de apă, —
Potop îngrozitor, de care
Necopleșit nimic nu scapă.

Florĭ, grâne, case, ómenĭ, turme,
Să 'nécă 'n unde, pier de-arêndul:
O stâncă, numai, stă măréță
In fața lui, despreţuindu-l.
— »Poftim!.. Ah, Dómne!.. stânca asta...
»Mai tare este decât mine!..
»De ce, de ce nu sunt eu stâncă?..«
Și bunul înger érăși vine,

Și 'n stâncă noru mi-l preschimbă...
Ér stânca arsă e de sóre,
De ploi, de vênturĭ e bătută:
Dér stă pe loc nepăsătóre.
D'odată ins'un om sosesce,
Avênd pe umĕr o casma;

apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei male elecîro-magnetice o recomandă îndeosebi

ţul moştenitor muntenegrean a toastat pentru amiralul japones Togo, care înfrânsese pe Ruşĭ. Faptele astea cunoscute tocmai acum, fac o sensaţie colosală.

Invenţiunea unei Românce. Văduva răposatului mareşal al curţii regale române general Vlădescu, d-na Emilia Vlădescu, a inventat un aparat pentru desfăcutul păpuşoiului. Incercările făcute au dovedit, că acest aparat este fórte practic. Ministrul român de instrucţiune publică a decis acum, să întroduică aceste aparate în 5 şcóle agronomice din România.

De pe valea Buzĕului ni-se scrie: Duminecă în 19 Iunie v. mai mulţĭ feciorĭ din Sita-Buzĕu, au plecat să se scalde în rîul Buzĕu, între carĭ era şi Ioan, fiul lui George Munteanu, care a plecat într'un ceas rĕu la scăldat, căcĭ acasă nu s'a mai întors, pentru-că pe când mergeau pe ţĕrm, ca să vadă unde este locul mai potrivit de scăldat, tocmai când erau de-asupra unui ochiŭ (ghenune) o putere óre-care a început a-l trage pe Ioan spre apă, a ameţit şi neputêndu-se reculege a căḑut în adêncimea apei. Tovareşii lui, cuprinşĭ de spaimă, voiau să sară întru ajutorul lui, dér nu l'au mai vĕḑut să iasă la suprafaţa apei. Duminecă după prând şi Lunĭ până la 12 l'au căutat, dér nu l'au găsit. Părinţii, sfăşiaţĭ de durere, au lăsat şi au început a pusca cu dinamită în apă, ceea-ce a durat până Marţĭ la 10 óre a. m. când o puternică detunătură la aruncat pe bietul fecior la o înălţime de circa 15 m. peste suprafaţa apei. Când l'au scos pe mal, pescii, carĭ erau aprópe, începuse a-l mânca. Tot asemenea a păţit copilul de 1½ an al lui Vasile Tonie din Vama Buzĕu, care în lipsa părinţilor sĕi a mers până la ţĕrmul Buzĕului unde a căḑut în apă şi s'a înecat. Când părinţii s'au întors séra din câmp l'au găsit pe micul copil mort.

Luptă în Macedonia. Lângă Velmesei, vilaetul Monastir, a avut loc o luptă sângerósă. Grecĭ patriarchiştĭ au fost asasinaţĭ de bandele bulgărescĭ. Se comunică în acelaş timp, că englesul Philippe Wills, dela Resna, vilaetul Monastir, funcţionar la regie, lipsesce de patru ḑile. Sunt temerĭ ca să nu fie făcut prisonier de banditĭ. Autorităţile englezescĭ au intervenit, dér n'au primit încă nicĭ o confirmare. Inspectorul general al gendarmeriei şi agenţii civilĭ ar fi primit scrisorĭ de ameninţare.

Un frate de acum 150 anĭ. Casul e nou şi s'a petrecut în Englitera. La un proces de moştenire, un împricinat a spus, că are drepturĭ de la un frate pe care l'a pierdut acum 150 de anĭ. Preşedintele zîmbind neîncredĕtor, împricinatul s'a justificat astfel: La vîrsta de 19 anĭ, tată-meu avŭ un copil, un băiat, care muri îndată. La 75 de anĭ, rĕmas vĕduv, se însură ér şi mĕ avŭ pe mine, care aḑĭ sunt în vîrstă de 94 anĭ. Acum din 75, décă scăḑeţĭ 19, rĕmâne 56, la care adăugênd vîrsta mea de 94 anĭ, vom avé 150, care e tocmai timpul de când am pierdut pe unicul meu frate. Casul precum spuserăm, e nou şi rar şi merită să fie înregistrat.

Tinerimea română din Poiana Sibiiului învită la petrecerea de vară ce o va arangia Duminecă 23 Iulie st. n. în pădurea »Staule« Taxa benevolă. Invitărĭ speciale nu se fac. — Comitetul arangiator.

Un mare duce rus nebun. O telegramă din Petersburg anunţă, că marele duce Nicolae Constantinovicĭ al Rusiei, care a fost exilat acum douĕ-ḑecĭ de anĭ din Petersburg, din causă că a furat brilante dela o demimondenă, acum a fost trimis la Stawropol, unde este strajnic păzit de gendarmĭ. Se spune, că marele duce, din causa tratamentului brutal la care este supus, a înebunit.

Despre un vas asemenea vasului »Potemkin« mai amintesce istoria Europei pe timpul rĕsboiului civil din Spania la anul 1873, când s'a rĕsculat echipagiul fregatei (vas cu bastiment de rĕsboiŭ cu vre-o 60 gurĭ de foc şi cu viteză destul de mare) *„Numancia“* în contra casei domnitóre, a cărui conducere o luase Emilio Castelare. Vasul staţiona în rada portului Cartagenei de unde îşĭ îndreptà bateriile asupra oraşului. După acestea străbătu marea în o călĕtorie aventuriósă. „Numancia“ fŭ urmărit de escadra spaniolă, şi avariat de puşcăturile acesteia se retrase în portul francez Oran, unde echipagiul trebui să se predea autorităţilor francese.

Trenurĭ de escursii. Cu începere de Sâmbătă 2 (15) Iulie a. c., pe linia Sinaia-Predeal s'au pus în circulaţie trenurile de escursiunĭ nr. 187, 188, 189 şi 190, carĭ transpórtă călĕtorĭ în clasa I, II şi III după mersul următor: Plecarea: Sinaia 8 diminéţa, Predeal 11.20 diminéţa; Sinaia 2.55 p. m.; Predeal 7.42 p. m. Sosirea: Predeal 8 50 diminéţa; Sinaia 11.56 a. m. Predeal 3.46 p. m.; Sinaia 8.15 p. m. Aceste trenurĭ au oprirĭ şi în Poiana-Ţapului, Buşteni şi Azuga.

Exerciţii militare de tir în Poiană. In ḑiua de 22 Iulie st. n. este oprit a comunica pe drumul însemnat cu *roşu*, care duce pe muntele Postovariu (Schuller) din causa exerciţiilor de tragere la ţîntă, ce vor avé loc în ḑiua numită în Poiană.

Sindicate de bancherĭ pentru pace. »Daily Express“ primesce din Petersburg scirea, că douĕ puternice sindicate financiare, unul engles şi altul german, au oferit Rusiei toţĭ banii de care are nevoie pentru a încheia pacea cu Japonia.

Avertisment. Se aduce la cunoscinţa publică, că usina de electricitate Martin Copony din Rĕşnov se pune în mişcare de probă cu ḑiua de mâne şi toţĭ vecinii şi trecătorii sunt avertisaţĭ, că conductul este încordat şi atingerea lui este împreunată cu pericol de mórte.

Feţele îmbĕtrânite dobândesc înfăţişare tineréscă şi frescă, décă se cultivă cu renumitul lapte de castraveţĭ veritabil engl. al lui Balaşa. Acest cosmetic incomparabil depărtéză după câteva ḑile din faţă încreţiturile, pistrui, sgrăbunţe şi pete de ficat şi împrumută feţei un teint fin şi frumos. O sticlă 3 cor. Se capĕtă în fie-care farmacie. Trimite cu posta (Balaşa, farmacist Budapest. Erzsébetfalva.) A se feri de imitaţii.

Insomnia eschisă, décă ve-ţĭ purta crucea duplă electro-magnetică, inventată de d-l Müller Albert (Budapesta, V. Vadász u. 42/AE după cum aduce dovadă strălucită şi următórea epistolă: Preastimate d-le Müller! Scurt timp înainte de acésta am comandat de la d-ta o cruce electro-magnetică R. B. nr. 86,978 pentru cumnatul meu, asupra căruia a avut o astfel de influinţă, încât după întrebuinţarea ei numai de câteva ḑile bolnavul s'a simţit mult mai uşurat, respiraţiunea i-s'a îmbunătăţit, ér insomnia i-a trecut cu totul. Vĕḑênd influinţa binefăcĕtóre a crucei d-tale, te rog a trimite atât pentru mine, cât şi pentru soţia mea, câte o astfel de cruce. Ruderfalva. Cu distinsă stimă Schrei Mátyás.

Ce-i adevĕrat şi ce nu?

în afacerea *ordinului ministerial* adresat consistórelor din incidentul *serbărilor dela Sibiiu.*

Am aşteptat, că la scirea: că guvernul a oprit bisericile şi instituţiunile de sub conducerea lor să participe în mod oficial la serbările din Sibiiu, se va da o lămurire grabnică din partea consistórelor nóstre. Acésta nu s'a întêmplat, ci după 8 ḑile vine »direcţiunea exposiţiunei« Asociaţiunei, să rectifice acea scire în »Telegraful Român«, ce ne-a sosit astăḑĭ înaintea încheierei fóiei.

E bătător la ochĭ, că »Tel. Rom.« trebue să afle dela »direcţiunea exposiţiei«, ce se petrece la metropolie, dér mai ciudat este, că onor. direcţiune a exposiţiei se plânge, că foile române au lansat o asemenea scire înainte de a-i cere acestei direcţiunĭ infofmaţiunĭ mai temeinice.

Să fie cu ertare, dér noi abia acum căpĕtăm cunoscinţa despre esistenţa unei »direcţiunĭ« a exposiţiei, căcĭ până aḑĭ scieam numai, că tóte le face şi direge comitetul Asociaţiunii.

Dér nicĭ n'am putut aştepta informaţiunĭ dela acéstă »direcţiune« când ea însaşĭ a trebuit să-şĭ ia informaţiunĭ la locurile competente, pentru a ne spune, că nu participarea oficială a bisericilor şi a şcólelor la serbărĭ şi la exposiţiune este interḑisă, ci ministrul de culte a interḑis numai de a-se ţiné un congres al tuturor reuniunilor învĕţătorescĭ confesionale române cu ocasiunea exposiţiei. Autorităţile bisericescĭ să fi rĕspuns ministrului, că un asemenea congres n'a fost proiectat.

Precum se va vedé din articolul nostru din fruntea fóiei şi noi am fost de părere, că participarea la exposiţie nu póte căḑé sub acel interdict ministerial. De altfel în ce privesce oprirea cam tot acolo iese lucrul şi décă ea a fost mărginită numai la reuniunile înv. confesionale, care stau şi ele sub scutul bisericilor.

De-odată cu informaţia de mai sus se face cunoscut publicului, ca să trimită obiectele pentru exposiţie la biroul »Asociaţiunei« (Sibiiu Strada Morii nr. 6) *încă în decursul lunei curente*, deóre-ce aranjarea esposiţiei cu tóte ale ei se va începe deja la 1 August.

Teatru românesc în Zĕrneşti.

Braşov, 20 Iulie.

Duminecă în 16 Iulie cu trenul de 9 óre a. m. artistul nostru dramatic Zaharie Bârsan, împreună cu d-şóra Lucia Rosand (Calomeri), sosită în acea diminéţă cu mama d-sale de la Predeal, au plecat din Braşov la Zĕrneşti.

Tinerimea română din Zĕrneşti cu însufleţirea, ce o caracterisézà, a hotărît a aranja în acea ḑi o representaţiune teatrală, cum nu s'a mai vĕḑut în acea comună, angajând pe d-l Zaharie Bârsan, căruia absolventa de conservator, d-şóra Lucia Rosand, cu plăcere i-a acordat concursul.

Credeam, că Românii braşovenĭ vor profita de frumósa ḑi şi făcênd o escursiune în drăgălaşa comună de sub Piatra Craiului, vor alerga în numĕr mare să asiste la o prestaţiune artistică, cum promitea să fie cea din Zĕrneştĭ, cu concursul unor puterĭ dramatice de valóre netăgăduită. N'a fost însă aşa. Afară de tînĕrul advocat Dr. Emil Dan, care ca fiu al Zĕrneştilor s'a distins în acea ḑi prin sprijinul dat representaţiunei şi prin ospitalitatea sa, artiştii noştri n'au fost însoţiţĭ în călĕtoria lor, decât de doi redactorĭ ai ḑiarului nostru, amicĭ şi admiratorĭ ai talentului lui Bârsan.

*

In timp ce artiştii ţineau în sala spaţiósă a hotelului comunal repetiţie, noi ne-am dus la biserica cea mare, unde părintele protopop Dan sĕvârşia tocmai cununia unei tinere părechĭ.

In cimiteriul din jurul bisericei ne-am oprit cu pietate la câte-va mormiute, cetind inscripţiile duióse de pe monumente.

In umbra bisericei vedem un prea frumos monument de marmoră cu inscripţia: *„Mariei Meţianu născ. 1832. deced. 1867. fosta soţie a protopresbiterului de aicĭ Ioan Meţianu, mai apoi Archiepiscop şi Metropolit în Sibiiu.... Soţul şi fiii recunoscătorĭ“.*

Alăturea, monumentul parochului Bartolomeiu *Meţianu* († 1857) cu o inscripţie în versurĭ:

Sub astă piatră rece
Al suvenirei semn,
Să scie cel ce trece
Că zace-un preot demn
etc.

Un alt paroch cu numele *Dan* († 1875) are de asemenea un epitaf în versurĭ:

De soţia credinciósă
Şi de trei feciorĭ jălit
Zace 'n umbra rĕcorósă
Un paroch de toţĭ iubit
etc.

Aicĭ zace înmormêntat şi fostul septemvir originar din Bran, Ioan cavaler de Alduleanu.

* * *

Dér timpul trece repede şi se apropie óra representaţiei. Puţină mişcare în comună. Unii îşĭ esprimau temerile, că representaţiunea va da fiasco, mai ales că unul din preoţĭ, deşi rugat — a refusat a vesti poporului, că de séră se va petrece în acéstă comună un eveniment cultural. Numai d-l Pompiliu *Dan*, sufletul aranjorilor (şi suflerul representaţiei) era încredinţat, că întreprinderea va avé un succes deplin.

Şi aşa a şi fost. Pe la órele 8 pâlcurĭ-pâlcurĭ de dame şi domnĭ se îndreptau spre sala cea mare a hotelului, şi în curênd nu mai era un singur loc liber. Din popor, adevĕrat, erau prea puţinĭ, inteligenţa însă era de faţă în numĕr complet. Dér nu numai inteligenţa din localitate, ci şi cea din comunele vecine s'a grăbit a-şĭ da sprijinul. Din Tohanul-vechiu d. e. n'a rĕmas nimenĭ acasă din fruntaşii comunei. Cei doi preoţĭ cu soţiile lor, apoi învĕţătorĭ, funcţionarĭ, proprietarĭ etc. Erau cu totul vr'o 30 persóne. A fost o frumósă dovadă de abnegaţiune din partea Tohănenilor, căcĭ după cum îmĭ spunea cineva ei de câte-orĭ dau câte o representaţie, Zĕrneştenii îi cam ignoréză. După exemplul de Duminecă însă sperăm, că lucrurile se vor întórce spre bine. Mai erau óspeţĭ din Tohanul-nou, Bran şi Poiana Mĕrului.

Ce să ḑic despre representaţie? Mĭ-ar trebui colóne multe, ca să analisez arta desĕvârşită ce nĭ-a fost dat să vedem aicĭ. Zaharie Bârsan în rolul dublu al lui Jean-Marie şi Joel din „Marinarul“ lui Theuriet, în „Greva ferarilor“ de Coppée şi în rolul lui Horcea din piesa „La Turnu Măgurele“ a lui Alexandri — ne-a ţinut atenţiunea încordată, ne-a rĕscolit tot internul, ne-a stors lacrĕmĭ, ne-a încântat. Alăturea de mine şedea venerabila mamă a artistului şi o soră. Amêndouĕ îşĭ ştergeau lacrĕmile.

Şi d-şóra Lucia Rosand? Simpatica şi tînĕra absolventă a conservatorului din Bucurescĭ a dat în rolul Teresei din „Marinarul“ şi în al „Adelei“ din „La Turnu Măgurele“ splendide dovedĭ de talentul sĕu real. Pe scenă figură simpatică, cu ochĭ marĭ negri şi expresivĭ, dicţiune clară, mimică escelentă, accente călduróse. Tóte acestea au eşit în relief cu deosebire în declamaţiunea „Ideal“ de G. Coşbuc. Duioşia, cu care a sciut să interpreteze sentimentele fetei de împĕrat, care aştéptă cu credinţă o viéţă întrégă întórcerea iubitului, a fost covârşitóre. In urma aplauselor nesfîrşite, d-şóra Rosand a fost atât de gentilă a ne declama şi „Doina“ aceluiaşĭ poet. Pentru acéstă din urmă declamaţie d-şóra ar fi dorit să fi fost îmbrăcată în costum naţional, dér a fost bine şi aşa în splendida toaletă albă cu rose, în care declamase „Idealul“.

Isbesce cu casmaua 'n stâncă
Şi stânca 'ncepe-a se sfărma.

— »Vai mie!.. muncitoru-acesta
»Mĕ prăpădesce!... mĕ dobóră!...
»De ce nu-s muncitor, ca dênsul?..«
Şi ér cel înger să cobóră...
— »Prea bine!..« cu blândeţe-ĭ ḑice,
»Va fi precum ai cuvêntat...«
Şi bietul om, din stâncă étă-l
In muncitor din nou schimbat...
. . . . . .

Fusese-avut.... fusese rege...
Ér aştăḑĭ?.. taie obosit
La piétră, cum tăia 'nainte;
Al sĕu traiu nu e mai tihnit.
De sórtă însă nu se plânge,
Căcĭ a 'ncercat pe lume tóte:
Şi traiŭ făr' de nĕcaz, el scie,
Că 'n lumea asta nu se póte.

P. Dulfu.

Sirolin

Cei mai excelenţi profesori şi medici îl **recomandă ca remediu** cu efect contra morburilor dĕ plumânĭ, afecţiunilor organelor de respiraţie, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, şi mai ales este recomandat **Convalescenţilor după influenzà.** — Sirolinul promovéză apetitul şi face să creasca greutatea corpului, depărtéză tusa şi flegmă şi face se încetéze asudarea de nópte. — Din causa mirosului şi gustului sĕu plăcut este luat cu plăcere şi de copiĭ. In farmaciĭ să capĕtă în sticle de **4 cor.** Să fim atenţĭ, ca fie-care sticlă sĕ fie provĕḑută cu firma de mai jos

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică **Basel** (Şviţera.)

Rolul scurt al doctorului în piesa „La Turnu Măgurele“, l'a interpretat cu dibăcie d-l învețător Micuda.

După teatru a urmat dans la sunetele musicei lui *Dic*, care mai mult din dragoste și simpatie pentru Bârsan a mers la Zêrnești cu vr'o 6 tovarăși ai săi. In pausă ne-a delectat cu arcușul său fermecat, cântând nisce admirabile piese românesci. Cine mai scie cânta ca Dic?

Zêrneștenii s'au întrecut care de care a face agreabilă petrecerea óspeților în mijlocul lor. Alăturea cu Dr. Emil *Dan*, Pompiliu *Dan* și d-l notar Ioan *Vodă*, întreg corpul didactic: d-nii *Bude*, tată și fiu, d-l *Pană*, d-nii *Spârchez* au rivalisat în amabilitate și ospitalitate. Representația a fost onorată și de presența d-lui advocat Garoiu cu dómna. Dintre numeróșii funcționarĭ maghiarĭ și nemțĭ dela cele 2 fabricĭ din Zêrnești n'am vĕdut pe nimenĭ la representația românéscă.

— *st.* —

Din Câmpie.

Maiereu, 16 Iulie 1905.

Onorată Redacțiune!

Cu permisiunea și bunavoința d-v., voiŭ însemna pentru cetitorii »Gazetei« unele veștĭ culese în călĕtoria mea de la Clușiŭ trecênd peste Câmpie, pentru unele afacerĭ private, cătră Reghin și mai încolo.

Lăsaiŭ Clușiul, unde nu întri într'o ospĕtărie sĕ nu audĭ politisând cu inversunare ómenĭ din tóte clasele, vorbind mai ales de bravura coalițiunei din dietă... Apoi cum vor ferici kossuthiștii țéra, ajungênd la putere, la care în urmă tot vor ajunge, orĭ cât i'ar mai șicana Némțul etc. Sosiŭ la Apahida. Aicĭ mĕ întîlniŭ cu un preot cunoscut de pe Someșiŭ, căruia nu-i vine în minte politica, ci se plânge, că nu capĕtă lucrătorĭ nicĭ cu 80 cr. și mâncare, și se scutură grâul de rĕscopt, ómenii fiind cuprinșĭ de curțĭ (moșiile marilor proprietarĭ), unde s'au îndatorat în anul trecut. Tot așa și în jurul Mociului. In Mociŭ tótă inteligența câtă e, e preocupată de pregătirea la balul, ce se va ținé în 23/VII a. c. cu ocasiunea adunărei despărțĕmêntului XV al »Asociațiunei pentru lit. și cultura poporului român«, și de pregătirea pentru a puté începe operarea institutului de credit și economii »Câmpiana«, măcar la 1 August.

Trecênd mai încolo, ajunseiŭ în Ormenișul-de-Câmpia, unde anume am voit a mĕ întîlni cu preotul de acolo, despre care de mult audiŭ, că-l persecută domnii, pentru-că nu-i aplecat a li-se supune orbesce.... apĕrând unde se mai póte poporul sĕu. Ce bine face, căcĭ cu acésta își împlinesce datorința preoțéscă de a-și apĕra turma chiar în dilele acestea desastruóse. Măcar de ar face fie-care așa! Dér nu l'am aflat acasă, era dus la scalde.

Aicĭ mĕ întîlnesc cu'n om, și întrebându-l ce veste e pe la ei, îmĭ rĕspunse omul meu, cu tótă seriositatea, din care cetiiŭ mâhnirea lui:

— Pe aicĭ, d-le, nu-i prea bună veste, că niau rĕmas cucuruzii nesăpațĭ la vremea sa, căcĭ la noi ómenii se îndatoréză la curtea asta bogată, de iérna, o parte pentru lemne de foc, o parte pentru nuiele de îngrădit, alții pentru banĭ, alții lând cucuruzii de săpat în partea treia, secerênd pe de-asupra mai mult loc de cât au căpĕtat în parte; mai pentru taur are de la fiecare om câte 3 dile de lucru, pentru o vacă și pentru vier câte 2 dile. Și n'avem ce face, că curtea numai câte un taur ne dă în ciurdă, și încă rĕu, așa că în anul trecut au fost ómenĭ, carĭ avênd 2—3 vacĭ, din ele numai una fătase. Noi am mai ținut câte un taur comun, și n'am pățit sĕ ne rĕmână vacile nefătate. Acum însĕ pe noi fisolgăbirăul nu ne lasă sĕ cumpĕrăm numai un taur, ci ni-s'a spus, că atâtea vacĭ sunt în comună, încât ne trebue doi taurĭ cumpĕrațĭ după lege. Déră »Măria Sa« arêndașul de la curte nu-i sub lege, așa ascultă d-l fisolgăbirĕu de dênsul. No, de altmintrea așa se aude că-'s puternicĭ, cu némurĭ, și că ei l'au pus fisolgăbirău, că asculta de el și fișpanu.

Destul, că mare parte din sĕrăcime au rĕmas cu cucuruzul nesăpat la vremea sa, pentru-că mai din începutul lui Cireșariu — Iunie — cu biraele și 2 gendarmĭ de pe la miedul nopții iau ómenii înaintea lor și-i adună cu decile; de pe când se face diuă sunt în pórta curții, cu cósa și cu furca, mai apoi cu furca și cu sapa, — la săpat la napĭ, și acum cu secerea. Așa 'i adună până în diua de adĭ, și pe cei ce s'au plătit de tot încă 'i duc odată în pórta curții, până îi liberéză șpanul curții. Și așa va fi până domnul gată de secerat.

Ómenii nu capĕtă lucrătorĭ, deși și ei au plătit sĕracilor încă din tómna și iarna trecută. D-l părintele nostru li-a dat bucate și banĭ din iérnă, pentru jugĕre de secerat, am și vĕdut în 8—9 locurĭ început secerișul, și acolo stă început până va găta curtea. Și gendarmii-s îngroziți de ce vĕd aicĭ, atâta asuprélă ca înainte de revoluție; dér n'avem ce face, că dĕu eu am apucat domnule ca copil măricel și vremile de după vrajbă, și Nemții nu ne asupreau atâta pe nedreptul, cum suntem asupriți acum. Atuncĭ măcar pĕdepsia aspru *pe cel vinovat*, așa spunea tata, dér acum nu-i ales nimenĭ, toțĭ suferim batjocura; și încă décă n'ar fi preotul nostru ăl bĕtrîn, câte greutățĭ n'ar pune pe capul nostru; dér dumnialui în comitetul satului nu lasă după domnĭ, și ómenii țin cu dumnialui, că vĕd că numai dumnialui ține cu noi. Așa mai scăpăm de unele greutățĭ.

Dicêndu-i omului, de ce nu facețĭ arătărĭ la viceșpanul? el îmĭ rĕspunse: Dér cutéză cine-va, domnule? Deregĕtorii toțĭ sunt una, numai la Dumnedeu avem nădejde, că-'i va mai schimba și pedepsi pe cei vinovațĭ.

Așa m'am despărțit de bietul om, care luându-și diua bună, se duse posomorît. Eu însĕ amărît până în suflet, m'am suit în trăsură și plecaiŭ mai departe, frământându-mĭ mintea, că după atâtea nedreptățĭ comise cu poporul român, cum mai pot aștepta de la noi, sĕ ne dechiărăm, că aderăm la principiile Maghiarilor și consimțim cu apucăturile kosuthiste. Rĕtăcesc deputații noștrii activiștĭ din dieta ungară, credênd că Românii îi vor urma. Nicĭ a 10-a parte din Românĭ nu-'s pe lângă principiile lor extravagante.

Și Kossuth Ferencz îndrăsnesce a vesti prin diare în lumea largă, că Românii fraterniséză și consimțesc cu ei, dicênd, că la vorbirea lui ținută în N... au strigat și Românii »vivat« — póte vre-un beat.... ferescă Dumnedeu de așa frățietate!

Un călĕtor.

Intrunirea agricolă din Dobârca.

Mare bucurie ne-a cuprins pe noi Dobârcanii aflând, că „domnii de la agricolă“ vor veni Duminecă la 2 Iulie n. în comuna nóstră la o întrunire agricolă. Décă mare a fost a nóstră bucurie la sosirea „domnilor noștri“, cu atât mai mare li-a fost, a trebuit sĕ le fie întristarea conlocuitorilor noștri Sașĭ, carĭ de aci înainte nu se mai pot mândri, că numai „domnii lor“ îi caută și de 2 orĭ pe an, că acum ne-am avut și noi pe „domnii noștri“, carĭ pentru noi au venit, pentru noi au asudat și cu noi au stat de vorbă, și ne-au dat povețe, pe carĭ décă le vom urma, binecuvêntare va întra în gospodăria nóstră.

Óspeții noștri din acest prilegiu au fost între alții: vicepresidentul Reuniunei d-l I. Chirca, membrii din comitet, Petru Draghits, Romul Simu și secretarul Vic. Tordășianu, ér din Mercurea d-l protopop Păcurar, directorul de bancă D. Vulc, advocatul Dr. Ghiță Măcelar, cancelistul Blaga, măcelarul G. Muntean, propr. Albu, învețătorul Vasile Greavu din Gârbova, învețătorul Nic. Iosif din Aciliu și alții.

Intrunirea s'a ținut în sala mare a noului edificiu școlar, zidit pe banĭ câștigați prin înțelepciunea d-lui P. Draghits, pe când era prim-pretorul cercului Mercurea, și a decurs astfel:

La órele $11^1/_2$ a. m. vicepresidentul deschide întrunirea prin o vorbire instructivă, în care arată cum ar trebui purtată economia preste tot în diua de astădĭ, ca sĕ se renteze, și în deosebi arată ce ar trebui sĕ întreprindă poporațiunea nóstră din Dobârca, pentru-ca conform împrejurărilor locale sĕ pótă progresa în cele economice. S'a întreținut mai pe larg asupra culturei pomilor în grădinĭ și livedĭ, arătând cu numĕróse argumente puternice cum și-ar puté îmbunătăți locuitorii acestei comune starea lor actuală.

A vorbit apoi d-l Nicolae *Iosif* despre *cultura viilor*. Ca și tema despre pomărit, așa și acésta a fost de actualitate, deórece viile comunei de vre-o 10 anĭ sunt atacate de filoxeră și în chipul acesta isvorul principal de câștig al locuitorilor este aprópe secat. Ca unul ce a luat parte la un curs de vierit al statului, d-l Iosif stăpânesce pe deplin materialul, ce a avut de tractat și de aceea conferența a avut un efect fórte mulțumitor asupra celor presenți. Precum aflu d-l Iosif își va continua câștigarea cunoscințelor din vierit la un nou curs, ce se va ținé în tómnă. Reuniunea agricolă îi îmbiase d-lui Iosif la cursul din Aiud un modest ajutor bănesc anume din fondul creat de Tordășianu, pentru vierit, și avem speranță, că va mai aduce jertfe în acéstă causă, dat fiind că d-l Iosif s'a dovedit un bun și practic și poporal prelegător din vierit. La dreptul vorbind rar o conferență mai acomodată pentru cultivătorii de vii, ca a d-lui Iosif.

Al 3-lea prelegător, d-l *Simu*, bine cunoscut obștei nóstre și ca vorbitor poporal și ca autor, ne-a adêncit prin o vorbire înțeléptă și poporală în *cultura albinelor*, acest nesecat și bogat isvor de câștig pentru fie-care econom.

Cum acești 3 vorbitorĭ ne-au arătat nouĕ căi și mijlóce de introdus în economia nóstră, secretarul reuniunei d-l Vic. *Tordășianu* a ținut sĕ ne spună, că pentru a ajunge cu mai multă înlesnire la mijlócele indicate, este neapĕrat sĕ ne întovărășim, sĕ punem umĕr la umĕr și îndeosebi sĕ ne alcătuim o astfel de însoțire, care sĕ ne sară într'ajutor atuncĭ când avem trebuință, sĕ ne dea ajutorul în mĕsura în care avem lipsă de el, și tóte aceste cu puțină cheltuială. De mare preț pentru noi ar fi o însoțire de credit sătéscă, sistem Raiffeisen, alcătuită de noi și condusă de noi înși-ne.

Tóte 4 conferențele au fost ascultate cu mult interes, luând parte la discusiunile ce au urmat și dând povețe folositóre d-l protopretor și membru în comitetul reuniunei Petru Drăghits și d-l protopresbiter Păcurariu.

Avem nădejde, că ideile sĕmĕnate de conferențiarĭ au prins în pământ bun și astfel vor rĕsări, cresce și aduce rod, cu atât mai mult, că poporului i-s'au distribuit și numĕróse cărți din editura reuniunei, cum și o coșniță mobilă de stupĭ împreună cu tóte recuisitele neapĕrat necesare.

S'au înscris 10 membrii noi, carĭ împreună cu conducĕtorii lor, dd. preot Ivan, învețătorul Ivan, fruntașul Nedela etc., s'au angajat a stărui pentru realisarea celor propoveduite, anume: înființând o însoțire de credit sătéscă sistem Reiffeisen, o pepinieră pentru cultura viței americane și altoirea ei, o școlă de pomĭ, etc.

După sfîrșirea afacerilor oficióse, o parte a celor presenți la întrunire au fost primiți și tractați în ospitala casă a d-lui Nedela.

De încheiere amintesc, că óspeții noștri la sosire au fost bineventați de harnicul învețător N. Ivan, ér mulțumita pentru ostenele li-a adus-o protopresbiterul Păcurar, care ne-a dorit tuturora o la revedere cu bine la esposiția de póme din Mercurea.

Același „eu“.

Convocare.

Subsemnatul comitet al despărțĕmêntului *Sătmar-Ugocia* al „Asociațiunei“ prin acésta are onóre a convoca adunarea cercuală ordinară a „Asociațiunei“ la *Bicsad* pe diua de *6 August* st. n. la órele 10 a. m.

Programa adunării: 1) La 8 óre diminéța serviciu divin în biserica gr. cat. română din loc. 2) La 10 óre a. m. deschiderea ședinței. 3) Raportul secretarului și al cassarului pe anul 1904/5. 4) Alegerea comisiunei pentru censurarea raportului: a) secretarului, b) cassarului și statorirea budgetului. c) pentru înscrierea membrilor noi. 5) Disertațiunĭ. 6) Raportul comisiunilor. 7) Fixarea locului adunării viitóre. 8) Eventuale propunerĭ. 9) Ridicarea ședinței.

Borlești, 17 Iulie 1905.

Dr. *Vasiliu Lucaciu*, secretar. *George Șuta*, director.

Urmările comassărei. — Necesitatea meseriilor. Feriți-vĕ de judecați!

Vorbire rostită de d-l Petru **Pop**, jude de trib. în pens., la adunarea desp. I. (Brașov) al „Asociațiunei«, ținută în Țințari.

Nu voiŭ ținé o disertațiune în stil academic, deóre-ce mĕ adresez cătră frații noștri țĕranĭ, cu ei voiŭ sĕ stau puțin de vorbă, spunêndu-le din adêncul inimei mele unele lucrurĭ de folos din sfera meseriilor și negustoriilor, la carĭ ei prea puțin sĕ gândesc.

De un timp încóce, fraților, precum sĕ scie, în cele mai multe comune se face așa numita comasație, și în urma acesteia poporul nostru, fiind-că are puțină moșie, în cele mai multe casurĭ sufere o restringere óre-care în economia de câmp, pentru-că cei mai mulți țĕrani românĭ capĕtă, în urma comasărei hotarului, abia 2—3—4 jugĕre (holde) de pământ. Aceste însĕ, *nu sunt de ajuns*, ca sĕ pótă face cine-va din ele: pământ de arat, de fânaț, de pășune, și mai scie Dumnedeu ce. Prin urmare comasarea hotarului acolo, unde nu sunt moșii mai marĭ, din punctul de vedere al intereselor țĕranilor de rând: nu prea face parale, ba aș puté dice, că aicĭ sĕ face comasarea spre paguba țĕranilor noștri.

Inainte de comasația hotarului comunal, — precum d-vóstrĕ prea bine sciți — *toți locuitorii comunei își pasc vitele pe întreg* hotarul comunal și așa și cel mai sĕrac om din comună póte prăsi și ținea vite în numĕr cât de mare. După comasarea îndeplinită *însĕ nu mai este iertat ómenilor, sĕ-și pască vitele pe tot hotarul*, ci numai în moșióra lor mititică, unde cred, că abia vor puté ținé vre-o 5—6 capete de vite. Și décă, în cele mai multe părți ale Ardealului, Românii țĕranĭ plugarĭ nu vor puté ținé și prăsi vite în economia lor de câmp: atuncĭ din di în di vor da tot îndĕrĕt.

Și sĕ sciți, că e pe cale de a se face o astfel de lege, care va hotărî, că în tóte comunile sĕ se facă comasația din oficiu, va sĕ dică: la poruncă.

Étă, fraților, v'am arătat un lucru, din care puteți vedé, că viața țĕranului nostru devine tot mai grea pe di ce merge, cu atât mai vêrtos, căcĭ țĕranii noștri de un timp încóce au început a face lux, a cheltui mai mult decât le iartă puterile și venitele lor.

Mai este o altă împrejurare, care va îngreuna pe viitor poporului nostru traiul vieței, și acésta este: că numĕrul poporului nostru, laudă Domnului, se sporesce, cresce tot mereu, — pământul însĕ rĕmâne tot același. Cunosc mulțĭ țĕranĭ românĭ, carĭ erau bogațĭ odată, dér avênd câte 5—6—7 copii, a trebuit sĕ-și împartă pământul între aceștia. Ce sĕ întîmplă însĕ atuncĭ, când fiecare din acestĭ copii vor avé érăși câte 4—5—6 alțĭ copii? Aceștia, firesce, vor căpĕta la împărțală numai câte o parcelă mică de pământ, după care nu póte trăi și vor trebui sĕ ia lumea în cap, cu atât mai vêrtos, că și dările și greutățile comunale astădĭ sunt fórte marĭ.

Așa stând lucrul, *trebue sĕ ne gândim și la alte ramurĭ de traiŭ*, sĕ mergem înainte cu lumea, sĕ nu rĕmânem numai tot plugarĭ și ciobani, precum au fost moșiĭ și strămoșiĭ noștri.

Astădĭ s'au schimbat aprópe tóte lucrurile în traiul societății omenescĭ. Telegraful, drumul de fier, electricitatea, sciințele technice: tóte tóte produc minunĭ în jurul nostru. Prin urmare, décă vedem cu ochii, că de aicĭ încolo, *numai și numai cu economia câmpului nu o mai putem scóte la cale* — sĕ o întórcem pe altă córdă.

Acum mi-se pare că vĕd că mĕ întrebațĭ: „Bine, domnule, dér ce sĕ facem; dă-ne un sfat bun“! — Étă-l:

Eu vĕ sfătuesc, fraților țĕranĭ, că pe viitor sĕ vĕ dați copiii la meșteșug, adecă la meserie. Au nu vedețĭ d-vóstră, că din creștet până 'n tălpĭ, mai tótă îmbrăcămintea și uneltele de economie vi-le fac meseriașii, precum: pălărierii, croitorii, co-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

jocarii, curelarii, tălparii, cismarii, lemnarii, rotarii, ferarii și așa mai departe. Aceste trebuințe le cumpără țăranul nostru cu parale scumpe dela străini. *Va să dică munca și sudórea Românului, întră în pungă străină.* Ei! nu este asta grozavă pierdere pentru neamul nostru?!

Meșteșugul se plătesce fórte bine, numai să fie cutare meseriaș harnic, isteț și cinstit. El nu se teme cumcă munca lui o va bate piétra, ploile, gerul, înghețul, seceta și multe alte pacoste; nu e cu frica în sîn, că o mână rĕutăciósă 'i va aprinde nemestiile, și că acum-acum se ivesce vre-o bólă de vite, etc.

Meseriașul de obște lucră în casă la adăpost, în tichnă, unde nu-l bat vremurile rele, trăiesce de regulă în oraș, unde sunt totfelul de școlĭ, și așa îșĭ póte mai ușor cresce familia, decât țăranul de pe sate. — *El este relativ cel mai liber om*, cum se dice: domn pe capul sĕu, până când slujbașilor, fie acești de orĭ-ce categorie, le poruncesc toțĭ din tóte părțile de li-se amăresce inima pe fie-care di.

Mai departe meseriașul nu e legat de împrejurărĭ și de o țéră cu munca sa, căcĭ *el póte trăi orĭ unde în lume.* De aceea și vedem, că ori cât de greu este astădĭ traiul în țéra nóstră, totușĭ meseriașii și negustorii nu emigréză, nu merg la America ca bietul plugar. Chiar de aicĭ din Țîntărĭ, au luat'o la America peste 200 bărbațĭ plugarĭ și pribegesc ca vai de ei departe de patria și vatra lor străbună. Destul de trist, că capii familiilor trebue să ia lumea în cap și să-șĭ lase copilașii lor în pustii și fără scut. Ce se alege de acești copii, ai căror tătânĭ s'au dus „în vileag" pe mai mulțĭ anĭ?! Dela cine și ce crescere vor căpăta ei? Ce fel de cetățenĭ românĭ vor fi acești nefericiți copii? Ca să întîmpinăm rĕul, cere ne amenință deja la ușă, — *pe viitor să îmbrățișăm decĭ și noi Românii meseriile* și negoțul în măsură cât se póte de mare. După părerea mea, asta ar fi cea mai sigură mântuire pentru neamul nostru pentru-că numai în ăst mod vom puté și noi Românii să ajungem mai bine situațĭ în privința materială.

Comuna Țîntărĭ numĕră peste 600 familii și ce credețĭ, câțĭ copii din Țîntărĭ se află la meșteșug în Brașov? Durere: *numai unul*, deși Brașovul este numai o palmă de loc îndepărtare de Țîntărĭ. Ér negustorĭ séu boltașĭ paremi-se nu este nici unul, cu tóte că aicĭ în comună sunt multe bolte, *der sunt tóte în mânile străinilor.*

Nu-mĭ pot închipui, că ce póte fi adevĕrata causă, de poporul nostru se feresce așa tare de meserii și negoțătorie. Dóră nu va fi cumva acea credință deșartă, că pânea, cariera de meseriașĭ e rușinósă și dejositóre? Cumcă cariera de meseriaș și negustor este fórte cinstită: o dovedesc însușĭ capetele încoronate, adecă împĕrații și regii. Toțĭ învață câte o meserie, așa bună-óră domnitorul nostru a învĕțat zidăritul, éră regele României lemnăritul, și alții alte meșteșugurĭ.

Decĭ dară, fraților țĕranĭ, *aplicați-vĕ copiii la meserie și negustorie* și nu întârziați cu hotărîrea d-vóstre, căcĭ dĕu de aicĭ încolo nu veți mai putea trăi, numai cu sapa și lopata. Ca să puteți însă cu înlesnire aședa pe copiii d-vóstre la meserii: vĕ aduc la cunoscință, că în Brașov este așa numita: „Asociațiune pentru sprijinirea învĕțăceilor și sodalilor meseriașĭ românĭ", care astădĭ are în evidența și în ocrotirea sa peste 300 de învĕțăcei românĭ, veniți din tóte unghiurile Ardealului. Prin urmare toțĭ părinții, carĭ doresc să-șĭ dea copiii la vre-o *meserie, să se adreseze la acéstă Asociațiune*, fiind-că *ea ține în evidență pe toțĭ maiștrii, carĭ au lipsă de învĕțăcei.* Asociațiunea acésta are anume ómenii (funcționarii) sĕi, carĭ iau în primire pe copiĭ și în înțelegere cu părinții îi așĕdă la vre-un maiștr. Tot acésta Asociațiune plătesce pentru învĕțăceii mai lipsiți: taxa de școlă, spălatul rufelor, în cas de lipsă leacurile la apotecă; apoi în fie-care an le împarte, după vrednicie, ajutóre și stipendii în banĭ. Acei părinții, *carĭ voiesc să facă din băeții lor negustorĭ — binevoiéscă a-se adresa către „Gremiul levantin", societatea negustorilor români din Brașov*, care le-va da deslușirea de lipsă și le va sta întru ajutor la aședarea băieților lor.

Voiŭ să-mĭ sfîrșesc cuvêntul acum, dér nu mĕ lasă inima, ca să nu vĕ atrag atențiunea, la un lucru érăș de mare însemnătate pentru poporul nostru.

Și anume: eu ca judecĕtor în timp îndelungat am esperiat, că în sînul poporului nostru s'a încuibat un rĕu mare și un obiceiu prost. Adecă, ómenii nostri, mai ales generațiunea cea nouă, fug la judecătorĭ și solgăbirăi pentru tóte flécurile, pâresce în prima furie pe de-aprópele sĕu de un sânge și de o lege, fără de a-șĭ trage bine séma că: óre are drept séu nu? Apoi bat căile deregătoriilor dile întregĭ, fac, ca o grămadă de sătenĭ să fie citațĭ, ca martorĭ, la judecată. Să învrăș-besc între sine până la cuțit, fac o mulțime de cheltuielĭ și în urma să osîndesce séu unul séu altul la o pedépsă în banĭ de 10—20—30—40 coróne, carĭ întră în visteria statului. Étă aceste sunt ródele pricinilor forțate pe la deregătorii publice!

Eu prețuesc timpul pierdut, apoi cheltuelile cu advocații străini și pedepsele ce se dictéză Românilor noștri peste tot, fără nicĭ o causă binecuvêntată — la sute de mii de coróne. Oh, Dómne! Ce nu am puté face, noi Românii, carĭ și altcum suntem sĕracĭ, cu sute de mii coróne?!

Decĭ vĕ rog fierbinte: feriți-vĕ cât numai se póte de certe, procese și judecățĭ nefundate.

In fine apelez la toțĭ cărturarii noștri, să binevoiască, cu orĭ-ce ocasiune, a învĕța, povățui și a-le sta întru ajutor bieților țĕranĭ în tóte cestiunile atinse astădĭ în discursul meu. Éră d-vóstre, fraților țĕranĭ, să ascultațĭ de ómenii d-vóstre cu carte, carĭ numai binele vi-l voesc!

Așa să ne ajute Dumnedeu!

Revista agricolă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Situațiunea generală a recoltelor din lumea întrégă nu presentă mai nimic interesant, spre a fi relevat. Judecând după fluctuațiunile fórte depărtate dintre cursurĭ și după agitațiunea ce domnesce la bursele americane, orĭ-ce aprecierĭ asupra resultatului final al recoltelor de pe noul continent trebuesc amânate până ce situațiunea se va lămuri mai bine.

Se vorbesce în continu de pierderile causate de rugină și de prea multele ploi și se afirmă, că resultatele treeratului sunt puțin satisfăcĕtóre în multe state. Pe de altă parte, camera de comerciu din New-York a publicat că tóte indicațiunile prea timpurii despre viitórea recoltă, trebuesc primite cu marĭ reserve din causă, că tóte schimbările în rĕu ale atmosferei și orĭ-ce alte accidente, carĭ pot influența resultatul final, nu sunt de tot înlăturate și se mai pot ivi până ce recoltele vor fi definitiv asigurate. Totușĭ aceeași cameră de comerciŭ afirmă, că grânele de iérnă sunt în plin seceriș și condiționarea grâurilor de primăvară este așa de favorabilă, încât se póte conta pe o recoltă, care să întrécă orĭ-ce speranțe, afară de producțiunea estraordinară din 1901, când cantitatea de grâu recoltată a atins cifra de 750 milióne de bushelĭ.

In *Europa*, lăsând la o parte óre-carĭ plângerĭ isolate, starea generală a recoltelor póte fi considerată ca *deplin satisfăcĕtóre* în cele mai multe state agricole, atât de pe continent, cât și de pe insulele britanice. In Franța, numai, timpul continuă să fie neprielnic recoltelor. Ploi nesfîrșite cad în continu și pricinuesc pagube însemnate. Aprópe peste tot locul, grâurile și ovăsurile sunt culcate; timpul frumos este grozav de cerut.

*

La *noi* și în *România* timpul a fost fórte prielnic recoltelor în picióre și lucrărilor de secerat și de treerat, carĭ se continuă cu cea mai mare activitate în tótă țéra. Ploile carĭ cad din când în când, folosesc fórte mult recoltelor târdii, porumbului, meiului, etc., și rĕcesc puțin atmosfera, scăpându-ne în parte de căldurile năbușitóre ce am avut dilele trecute.

In ceea-ce privesce producțiunea totală a recoltelor, constatăm cu părere de rĕu, că rĕmâne în mod simțitor destul de inferioră aprecierilor optimiste dinainte de secerat. In adevĕr cu cât se înaintéză în treerat, cu atât se constută nepotrivirĭ de ce se credea, că va da fie-care hectar. Adĭ producțiunea mijlocie în multe cercurĭ nu se mai socotesce mai mare de 8—12 hectolitri.

Cu deosebire în ce privesce grâul, plângerile se referă și la cantitate și la calitate. Aprópe tóte probele ce ne vin, presentă aceleași defecte cu singurul avantagiu că sunt bine condiționate.

— Scirĭ rele sosesc din diferite regiunĭ ale *Rusiei* cu privire la recoltele de grâu. O depeșe din St. Petersburg, anunță că perspectivele recoltei în Rusia sunt din cele mai próste cu deosebire în regiunile din centru și de la Nord și în câte-va la Sud, unde seceta a distrus o mare parte din grânele de iérnă. In multe părțĭ nu se mai contéză decât pe grânele de primăvară și acelea au un aspect fórte puțin mulțumitor. In óre-carĭ provincii nu se mai speră nicĭ o producțiune și temerile de fóme au început să ia multă consistență. In numeróse localităților, miseria obicĭnuită a țĕranilor s'a mai sporit din causa rĕsboiului, care a răpit câmpului atâtea brațe. Sunt multe sate în carĭ n'au mai rĕmas decât femeile, bĕtrânii și copiii.

NOU ABONAMENT
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI".
Cu 1 Iulie st. v. 1905
s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foiei nóstre.
Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șése lunĭ 12 coróne, pe trei lunĭ 6 coróne, pe o lună 2 coróne.
Pentru România și strĕinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ, pe o lună fr. 3.50.
Abonamente numai la numĕrul poporal de Dumineca:
Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coróne, pe șése lunĭ 2 coróne
Pentru România și strĕinătate: Pe un an 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.
Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.
ADMINISTRAȚIUNEA.

Un apĕrător al neamului nostru inainte de asta c'un veac.

D-le Redactor! Mi-a venit la mână de la un amic o broșură tipărită în 1812 în Budapesta în tipografia lui Tratter Mátyás. Broșura acésta a scris-o în limba maghiară unul subscris cu litere „G. din Ardeal" și conține observările sale la notițele lui Schwartner, profesor universitar din Pesta, făcute despre Valachii în statistica țĕrii ungurescĭ edată în 1809.

Écă trecură 96 anĭ de la apariția acestei broșurĭ interesante, fără ca publicul românesc să aibă cunoscință despre ea, decĭ m'am aflat îndemnat a traduce notițele profesorului Schwartner scrise atuncĭ în limba germană, în care se vede cumcă numitul profesor cu ce superficialitate înegresce în statistică pe poporul nostru dovedind în scrierea sa o ură nedumerită; pe când anonimul G., póte că Român, dér în tot casul filoromân, îl combate în observările sale edite de el, prin nisce argumente, carĭ nicĭ în timpul present n'ar puté fi întrecute de nime. In tótă afacerea asta petrecută înainte cu un secol pagubă, că nu putem sci cine a fost acel G.? Publicul cetitor se póte însă mângăia cu aceea, că deși poporul nostru la începutul secolului trecut a avut aprigĭ contrarĭ, dér în anonimul G. a aflat un apĕrător puternic devotat, Onóre se cuvine memoriei sale! Póte că posițiunea sa socială nu i-a permis să se pótă descoperi în timpurile acelea vitrege. Precum scim fericitul Samuil Vulcan în 25 Octomvrie 1806 din canonic lector fŭ numit episcop în Oradea-mare, din cuprinsul broșurei trebue să conchidem, că acea s'a scris și tipărit cu cheltuiala acestui mare mecenat al poporului nostru.

Mureșanul.

Étă ce scrie Schwartner:

„Ceea-ce odinióră Büsching, vestitul geograf a susținut despre jidovii de astădĭ, cum-că ei cu deosebire din némul ostașilor romanĭ se trag, aceea póte cu mai mare siguranță s'ar puté dice despre Valahii țĕrii ungare și ardelene. (1) Ei înșișĭ, acești Geți și Dacĭ transformațĭ prin machiavelism roman vechiŭ în Romanĭ, pentru limba lor corcită (2), se numesc Românii și dialectul lor parte ghet (3), parte roman vulgar (4), care în atingere cu popórele bădărane antice, în deosebĭ cu cele locuitóre pe malul Dunării și în privința limbei în afinitate fiind cu Tăuții (5) și cu Bulgarii europenĭ și mai tare s'a stricat (5). Martorul incontestabil al acestei mândre înrudărĭ, afară de alte dovedĭ istorice e, că acestor Dacĭ romanisațĭ de la strămunii lor marĭ și de la legislatorii lumii antice orĭ nouĕ nimic alta n'a mai rĕmas (7). Pĕcatele principale ale națiunei însemnate și în statistica țĕrii ungare în descrierea istoriei acestui popor sunt cumpĕtul împreunat cu trândăvia și încunjurarea lucrărilor (8), toleranța asociată de pofta rĕsbunării (9) și evlavia órbă fără de valóre morală (10). Marele Ioan Hunyadi și fiul acestuia încă și mai mare, regele Matia Corvinus de origine au fost Valahĭ. Dér și Vlad voevodul omucid (11), încă a fost Valah și și Horea și Cloșca încă au fost compatrioții lui (12). E interesant a privi pe Valahul în coliba, séu în grădina sa de porumb, orĭ prune, cum întins pe pămênt se desfătéză acolo în mâncarea încă caldă, care chiar acum a copt-o în tipsie muierea sa din făină de cucuruz, séu ținêndu-și țuica în mână într'o cóje de bostan (13), cum se împărtășesce în faptele lui Cesar, orĭ Traian (14); cât de puțin e îngrijat el acolo de viitor (15) și de tot lăsat în grijă pentru ordinea între toțĭ căsenii și singur în lucru neobosit e nepăsător de valahele (16), carĭ din propria lor măestrie se împodobesc tel și fel.

In genere nu e consult și lipsă a petrece mult între Valahĭ (17), ca nu cumva să ți-se ivéscă asemĕnarea lor cu popórele locuitóre în părțile depărtate ale lumei (18). Traiul cumpĕtat și îndestulirea lor (19) este primul motiv al rĕspândirii lor grabnice și însemnate. In Ardeal, unde guvernul conform decretului dat în 5 Octomvrie 1802 le a permis întrare liberă în orĭ brésdă cinstită, (20) fără de a fi unițĭ cu sfânta biserică rom. catolică, prin anul 1790 numĕrul Valahilor, după propria lor consemnare, ajunge la un milion (21). In confiniile țĕrii valahe și ardelene, 1024 sate locuesc (22) și din causa mulțimei și sporirei lor tot atât de periculoșĭ sunt Sêrbilor, precum și Tăuților, Nemților și Ungurilor.

In numĕrul viitor voiŭ arăta ce rĕspunde anonimul, la aceste asertiunĭ rĕutăcióse ale autorului broșurei.

ULTIME SCIRI.

Viena, 19 Iulie. „Neues Wiener Tageblatt“ publică un interview cu ministrul de culte și instrucție publică *Lukacs* György. Ministrul a declarat între altele, că disposiția actuală a țării sémănă cu a bolnavului de figurĭ. *Visiunile bolnăvicióse naționale înlătură orĭ-ce chibzuire cumpănită.* Din causa acésta Maghiarii nu věd curat reformele promise de Fejervary în programul sĕu, *carĭ reforme sunt mai importante decât comanda maghiară, pe care vor sĕ o stórcă cu puterea.*

Budapesta, 19 Iulie. Manifestul opositiei unite e primit în cercurile politice cu sentimente varii. Tisaiștii susțin, că manifestul conține neadevĕrurĭ și conclusiunile lui sunt false. Nu este adevĕrat, că coaliția e gata a-se angaja la guvern. Coaliția n'a presentat nicĭ-odată monarchului un program, căcĭ nicĭ n'a fost capabilă a face acésta, de óre-ce nu esistă deplină unitate de vederĭ între partidele coaliționei. Se constată oficial, că șefii coaliționei n'au spus monarchului de cât că fără concesiunĭ militare e imposibilă o guvernare parlamentară. Fejervary a adus concesiunĭ cu privire la limba de regiment și la judecatura militară, a pus în vedere afirmarea caracterului maghiar în armată, decĭ a adus mai multe concesiĭ, de cât se care în adresa coaliției cătră corónă. Și totuși coaliția nu vré sĕ vină la cârmă. Monarchul a cedat în tóte, afară de limba de comandă. Dér Kossuth și Andrassy nicĭ n'au pretins acésta, ci o pretind numai acum, pentru-ca odiul crisei sĕ-l arunce asupra corónei. Coaliția vré sĕ închidă drumul la o înțelegere. Nicĭ pe timpul absolutismului nu li-s'a spus funcționarilor, că datoria patriotică le impune sĕ refuse supunerea față cu guvernul. Impăciuirea va urma totuși, în contra tuturor sforțărilor coaliționei.

Petersburg, 19 Iulie. Pe adĭ e convocat congresul semstvourilor. Se crede, că guvernul nu-l va opri.

Londra, 19 Iulie. „Daily Telegraph“ anunță din Tokio, că armata japonesă a debarcat la nord de Wladivostok. Rușii, carĭ voiau sĕ opună resistență pe malul drept al fluviului Tumen, au fost cu totul susprinșĭ de acéstă debarcare și n'au putut opri înaintarea Japonesilor. Este iminentă împresurarea totală a Wladiwostokului.

Bibliografie.

„Efectele publice“, de *Ioan I. Lăpădatu*, profesor de sciințe comerciale. Sibiiu 1905. Prețul 1 cor. Acesta este titlul unei nouĕ lucrărĭ a d-lui Lăpĕdatu, apărută ca Nr. 3—4 în „Biblioteca băncilor române“, edată de „Revista Economică“.

In acéstă lucrare a sa, autorul după ce ne arată cum s'au desvoltat efectele publice și cum se împart, trece și se ocupă în mod amĕnunțit de *Împrumuturile de stat*, explicându-le din tóte punctele de vedere. In legătură cu natura și importanța lor ne arată, carĭ sunt împrumuturile temporale, carĭ cele perpetue, cum se face emisiunea bonurilor de tesaur, oblibațiunilor rentelor, lozurilor etc. la noi și în alte state, cum se amortiséză și ce sunt și cum se fac conversiunile.

Capitolul următor îl formézĕ *Scrisurile fonciare și prioritățile*, în care după ce se arată și importanța economică a acestor hârtii de valóre de asemenea ni-se explică modul cum se pun în circulație și cum se amortiséză. Tot aci se tractéză și obligațiunile comunale, înrudite ca gen cu scrisurile fonciare.

Urméză apoi a dóua cateeorie principală a efectelor publice, *acțiile*, la carĭ ca și în capitolele precedente, ni-se dau bune explicațiunĭ despre natura, importanța și felul acțiilor, acțiilor cu prioritate, biletelor de folosință etc. In sfîrșit ca capitol final ni-se dă o descriere amănunțită *a celor mai însemnate efecte publice din monarchia austro-ungară*, arătându-se la fie-care efect când și cum s'a emis, cum și până când se amortiséză, în ce sume sunt titlurile singuratice, câtă dobândă aduc, când e scadența cupónelor, între ce sume variază cursul etc. Din tóte aceste se póte vedé, că acéstă lucrare va puté fi cetită cu interes și folos de orĭ și cine, în special de ceĭ-ce ocupă funcțiunĭ la băncile nóstre.

Recomandându-o în atențiunea celor interesațĭ, amintim, că sĕ póte procura dela autor, séu dela redacția „Revistei Economice“ și Librăria archidiecesană din Sibiiu pe lângă prețul de 1 coróna plus porto.

Au apărut:

Poveștile în educația școlară de Petru Șpan Sibiiu. Tipografia archidiecesană. Prețul 2 coróne.

Lucrarea acésta scientifică stă în legătură cu alte lucrărĭ ale autorului. Poveștile serveso de basă și „noului Abedar“ al sĕu și arată directiva lucrărilor sale cu privire la cărțile de cetire, ce vor urma succesiv.

Micul Catechism ortodox al bisericei sobornicescĭ și apostolescĭ de rĕsĕrit, alcătuit de smeritul între Archiereĭ *Sofronie Vulpescu Craiovénul* și tipărit cu aprobarea și înalta binecuvêntarea a Sftului Sinod al Sfintei Biericĭ Antocefale ortodoxe Române. Bucurescĭ, Tipografia Guttenberg, Iosef Göbel. Strada Dómnei 20. Prețul 20 banĭ.

Dobrogea și drepturile politice ale locuitorilor ei de *Ioan N. Roman*, doctor în drept, membru în consiliul general al județului Constanța. *Tipografia Ovidiu, H. Vurlis Constanța.* 1905. Prețul 2 lei.

Acéstă lucrare și-a propus a arăta starea politică, ce s'a creat locuitorilor Dobrogei prin legile escepționale ale provinciei și a dovedi, că unificarea regimului politic al țării și întrarea Dobrogei în dreptul comun e o cestiune de dreptate pentru Dobrogenĭ, și o necesitate politică pentru stat.

Concurs de primire în seminarul junimei române gr. cat. stud. din Blașiŭ.

1. Părinții carĭ voesc sĕ-și așeđe băeții pe anul școl. 1905/6 în seminarul junimei române greco-catolice de la gimnasiul superior greco-cat. din Blașiŭ, prin acésta sunt avisațĭ, că terminul concursului de primire (se primesc numai gimnasiștĭ) este 14 August st. n. a. c. Cererile de primire sunt a se adresa: Preaveneratului consistor metropolitan din Blașiŭ și ce privesce pe băeții, carĭ în anul școl. trecut, nu au fost elevĭ ai seminarului junimei, cererile au sĕ fie instruite cu estras de botez, testimoniu de pe anul școl. trecut, și atestat de vaccinare. In cerere părinții, séu îngrijitorii au sĕ-și însemne locuința și poșta ultimă cu acurateță și se declare că cunosc deplin tóte condițiunile și se obligă a-le împlini pe tóte. Ca resoluțiunile sĕ se pótă expeda francate, petenții sunt rugați sĕ alăture mărcile poștale de lipsă.

2. Pentru elevi sunt de a se plăti: 8 cor. taxă de înscriere, 250 cor. pentru cuartir, vipt, luminat, spălat, încălđit și în cas de lipsă medic și medicină; 2 cor. taxă de scaldă, 6 cor. taxă pentru scrobitul rufelor, așa dară cu totul 266 cor, la an, fără scrobit 260 cor. Taxa de înscriere, de scaldă și de scrobitul rufelor, are sĕ se plătéscă tóte de odată cu ocasiunea înscrierii, suma de 250 cor. în 2 respective în 4 rate anticipative astfel, că în 1 Septemvrie cu ocasiunea presentării sunt a se plăti cel puțin 76 cor. respective fără scrobit 70 cor. In cas de douĕ rate, rata primă va fi de 136 cor. și se va plăti la 1 Septemvrie, a doua de 130 cor. și se va plăti în 1 Februarie; în cas de 4 rate, rata primă va fi de 76 cor. și se va plăti în 1 Septemvrie, a doua de 70 cor. și se va plăti în 15 Noemvrie, rata a treia de 60 cor. și se va plăti la 14 Februarie, rata a patra de 60 cor. și se va plăti de la 15 Aprilie.

Sumele aceste sunt atât de micĭ, încât numai primindu-le regulat și anticipative se póte satisface atâtor trebuințe câte sunt cu susținerea și îngrijirea elevilor. Astfel rectorul va fi silit sĕ dimită pe elevii, ai căror părinți séu îngrijitorĭ nu-și vor plăti ratele la timpul sĕu.

3. Elevii vor avé sĕ aducă cu sine

a) carte de rugăciunĭ.

b) 4 părechĭ de schimburĭ de pânză séu giolgiu, bune.

c) cel puțin 4 batiste.

d) 2 părechĭ de încălțăminte și cel puțin 4 păr. ciorapĭ, séu obiele.

e) 1 saltea (sac de paie) și 2 lepedeie (ciarciafurĭ) de pus pe saltea.

f) 2 perinĭ și 4 fețe de perinĭ.

g) 1 țol, séu 1 plapomă și 2 lepedeie de plapomă.

h) 2 lepedeie de giolgiu albe pentru acoperirea patului 1 de lână; colorate nu nu sunt bune, căcĭ nu se póte ajunge la uniformitate.

i) atâtea bilete (forma biletelor de visită) câte bucățĭ de rufe, vestminte, încălțăminte au;

l) 1 cuțit, 1 furcuță, 1 lingură, 1 păhar și cel puțin 3 servete.

m) 1 perie de vestminte și 3 de încălțăminte;

n) cel puțin 3 ștergare și 2 pieptenĭ, unul des și unul rar. Pe rufe și vestminte trebue cusut întreg conumele și cel puțin litera inițială a numelui de botez. Rufele și vestmintele neînsemnate vor fi respinse.

4. Elevii vor avé provisiune întrégă și anume:

a) locuință în sale marĭ, sănĕtóse, luminóse și provĕđute cu cele de lipsă.

b) Vipt întreg, adecă dejun, prânz, ojină și cină. La dejun vor avé lapte cald cu pâne, la prânđ 2—3 felurĭ de mâncărĭ, la cină 1—2 felurĭ. La prânđ în đilele de dulce va fi supă cu carne, rasol cu sos și legume cu carne séu friptură cu garnitură, ér în đilele de post supă de legume, mâncărĭ făcute cu lapte, brânđă, séu ouĕ. Dumineca și în sĕrbătorĭ și prăjitură. La ojină pâne cu póme și altele. La cină în đilele de dulce va fi friptură cu garnitură, séu mâncare grósă cu carne; ér în đile de post mâncărĭ făcute cu lapte, brânză, séu ouĕ;

c) Spălatul și eventual scrobitul rufelor;

d) Luminatul în timpul recerut;

e) Incălđitul în timp de iérnă;

f) In cas de morb medic, medicamente și îngrijirea de lipsă;

g) Scaldă caldă în timp de iérnă, amăsurat prescriselor igienii.

Afară de acésta superioritatea se va îngriji ca elevii mai slabĭ în studii sĕ fie pe cât se póte ajutorațĭ în studiare.

5) Părinții în decursul anului școlasstic sĕ nu trimită la adresa, séu la mâna elevilor banii, ci banii sĕ vină la adresa superiorității, care se va îngrijii sĕ le procure recuisitele de școlă. Asemenea nicĭ mâncărĭ sĕ nu le trimită, căcĭ seminarul îi provede cu cele de lipsă.

Mâncările, ce cu tóte acestea le-ar trimite părinții fiilor sĕi, se vor împărți între toțĭ, la cas de cantitate mai mică între conșcolarii respectivului, séu respectivilor elevĭ.

6. Părinții sunt avisațĭ, că pentru eventuale stricăciunĭ făcute de fii lor, sunt rĕspunđĕtorĭ și vor avé sĕ le rebonifice, De sine se înțelege, că pentru obiectele ce se strică prin folosire fără vina elevilor, nu se va cere nicĭ o desdaunare.

7. Elevii se vor presenta în 1 Septemvrie st. n. înaintea superiorității seminariale, însoțiți de părinții, séu îngrijitorii lor, unde acești vor plăti taxele de lipsă vor da în sémă obiectele și lucrurile elevilor, și li-se va designa mobiliarul destinat spre folosința elevilor.

Blașiŭ, 12 Iulie 1905.

Emil Viciu,
rectorul seminarului junimei române gr. cat. stud. din Blașiŭ.

ECONOMIA.

Pómele vierměnóse.

Ca mai tóte ródele de câmp și de grădină, așa și unele din póme sunt supuse la mai multe bóle. Intre aceste pentru mere, pere și prune cea mai însemnată este verminoșarea. Acésta se produce de nisce viermulețĭ séu larve (omide), carĭ intră în póme, parte când aceste sunt numai în flóre, parte pe timpul când încep deja a-se forma și parte pe timpul când sunt deja formate.

Omidele séu moliile numite, se prăsesc de la nisce fluturĭ și trec și ele ca tóte insectele prin așa numita metamorfosă (schimbare), și adecă: din óuĕ se fac larve séu omide, din acestea nimfe, séu coconĭ, ér din acestea după 14 đile iese fluturul în tótă forma lui.

Fluturii acești sunt de o colóre négră închisă, aripile lor pe partea de deasupra au un punct negru mare, ér pe partea dedesupt au o colóre cam surie. Mărimea lor e de un centimetru, ér când stau cu aripile întinse orisontal, aceea ajunge până la trei centimetri. Ei sbóră de regulă după apusul sórelui, când femeiuscele, carĭ sunt ceva mai marĭ, decât bărbătușii, își depun ouĕle pe frunđele și cója pomilor, unde apoi clocindu-se de căldura sórelui, ies tot atâtea omide, carĭ trecênd de pe frunđele, séu cója pomilor, întră în fructele acestora, pe carĭ le găuresc și încep a-se nutri cu mieđul lor și al sîmburilor din ele.

La început vermuleții, séu moliile aceste sunt de tot micĭ și subțirĭ, dér după ce apucă în póme și se satură bine, cresc și se fac tot mai marĭ și mai groșĭ, așa încât nu mai pot eși pe gaura aceea, pe care au întrat în pómă, ci sunt silițĭ, ca sĕ-și facă alta, pe care apoi își scot și necurățeniile, ce le fac acolo. Acésta se póte vedé de altcum mai la tóte pómele vermănóse, că adecă au câte douĕ găurĭ de vierme.

Viermele acesta rĕmâne în póme câte douĕ lunĭ de đile, până ce adecă a crescut și s'a desvoltat de ajuns; atuncĭ venindu-i timpul, ca sĕ se schimbe în nimtă, ese din pómă afară și séu tórce un fel de tort ca paianginul, cu care apoi se acață de o crengă a pomului, séu se ascunde în scórța acestuia, unde stă câte 14 đile, până ce adecă se schimbă în fluture. Unii din fluturii acești se ivesc deja prin Maiŭ, séu Iunie, alții însĕ numai prin August și Septemvrie. Cei dintâiŭ pun ouĕ de vară, ér cei de al doilea de cele de iérnă, carĭ adecă iernéză cu pómele culese prin pivnițe, séu pe frunđele și în scórța pomilor și numai în primăvara următóre se desvóltă din ouĕ, de se fac larve, séu viermĭ.

Cel mai bun mijloc de stîrpire în contra acestor viermĭ este acela, de a nu băga tómna nicĭ odată póme viermănóse în pivnițe, ci mai bine este de a-le scutura din pomĭ, câte le vedem rĕmân aninate pe crengile acelora, și de a unge bine cu var și gaz încă de cu tómnă scórța pomilor. In modul acesta și décă nu ne succede de a-i stîrpi cu totul, totuși se prăpădesc partea cea mai mare din ei,

In timpul din urmă pomologii mai marĭ, cu ajutorul unei stropitóre (pumpe), au început a stropi pomii din grădină, după ce le-au căđut flórea, cu un fel de otravă de aramă (cuprum arsenicorum), din care se pune în 100 litri de apă curată câte 50—60 grame, și cu acéstă amestecătură se stropesc apoi pomii, întocmai cum se stropesc și vițele de vii atăcate de peronosporă.

Dér fiind-că otrava de aramă e fórte primejdióșă, din care causă nicĭ nu se póte procura fără adeverință de la primăria comunală, așa nu trebue suferit pe nimenea, ca sĕ se atingă cumva de ea, séu de pómele stropite de curênd, ba nicĭ iérba sĕ nu se folosésca, până ce nu au spălat-o bine ploile. In modul acesta încă se pot stîrpi viermii din póme, deóre-ce aceia apucându-se se ródă la cója lor, îndată se otrăvesc și cad morțĭ la pământ.

Ioan Georgescu.

Crescerea viermilor de mătase.*)

(Circular adresat agenților domeniului coróne române, de d l Ioan **Kalinderu**.)

— Fine. —

Statul ungar a înființat, în anumite centre, magazine, unde se strîng coconii produși de micii cultivatorĭ, plătindu-i

*) Vedĭ Nr. 128 „Gaz. Trans.“ a c.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

după calitate, de la 1—15 fl., cum am vĕdut la Timişóra într'o escursiune agricolă însoţit de mai mulţĭ din Domnia Vóstrĕ.

La aceste magazine sunt instalaţii şi cuptóre „etouffoirs", unde gogóşele se supun la temperatura necesară pentru a omorî păpuşele.

Apoi au instalat şi o filatură la Lugoş, unde se tórce mătasa din coconii produşĭ într'o regiune, dându-i astfel o formă comercială.

Pentru acéstă operaţiune, statul ungar a adus din Italia măeştrii şi fete lucrătóre, până va învĕţa aceste operaţiunĭ populaţiunea locală.

O astfel de fabrică am vĕdut în tómna trecută, când asemenea am fost cu mai mulţĭ dintre domnia Vóstrĕ în Bulgaria, la Stanimaca, vr'o 15 kilometri la sud de Filipopoli. Instalaţiunea este făcută de o companie englesă, şi după cum ne-a confirmat directorul, tórce din coconii cumpĕraţĭ de la micii cultivatori o mare cantitate de mătase, pe care o exportă la Marsilia.

In acéstă localitate am vĕdut cu ochii ce progrese face cultura gândacilor de mătase, şi cum cea mai mare parte din populaţiune trage dintr'ênsa venituri însemnate.

Am vĕdut la orăşenĭ podul caselor plin de gogóşe, şi spuneau, că acéstă cultură le aduce venituri, cu carĭ îşi întreţin familiile. Fabrica plătesce 2—3 lei kilogramul de gogóşe, după calitate.

E adevĕrat dér, că numai prin înfiinţarea de cuptóre publice pentru omorîrea păpuşelor şi prin filaturĭ, se póte da avênt sericiculturii.

Aceste instalaţiunĭ se pot întemeia şi de proprietarĭ marĭ, ca în Italia, la Piazzola şi Camponago, în cas când nu vor fi făcute de stat, séu societăţĭ.

Sericicultura începându-se prin plantaţiunĭ de duḑĭ (frăgarĭ), din punct de vedere economic e bine ca crescĕtorul de gândacĭ de mătase sĕ producă el însuşĭ frunḑa necesară.

Pentru încurajarea sericiculturei, statul ungar a dispus a-se planta drumurile cu duḑĭ, după cum am observat împreună cu mai mulţĭ dintre d-v. şi după cum am făcut şi facem şi noi pe domeniile corónei.

Pentru-ca sericicultura sĕ ia o desvoltare cât mai mare, veţĭ îngriji, ca sĕ aveţĭ totdéuna în pepiniere pueţĭ de duḑĭ din varietăţile cele mai recomandante şi potrivite localităţii, spre a-i distribui gratuit locuitorilor de pe domeniul ce conduceţĭ, căcĭ numai rĕspândind cât mai mult cultura duḑilor, se póte întemeia bine sericicultura şi la noi în ţĕră.

Paralel cu plantaţiunile de dud şi întinderea crescerii gândacilor de mătase, voiŭ căuta sĕ înfiinţăm magazine şi cuptóre pentru distrugerea păpuşelor, precum şi filaturĭ, unde şi când se va simţi trebuinţa.

Lucrând pentru desvoltarea industriei sericicole, creaţĭ un nou isvor de venit pentru locuitorĭ, a căror bunăstare trebuie sĕ ne preocupe cu tot dinadinsul.

In acest scop, după cum fórte bine sciţĭ, M. Sa Regina, a cărei inimă este aşa de caldă pentru tot ce privesce economia naţională a ţĕrii, şi în special îmbogăţirea şi îmbunătăţirea stării ţĕranului, prin urmare însăşĭ temelia statului, a luat în deaprópe îngrijire desvoltarea acestei îndeletnicirĭ, care lâncezesce de atâta timp la noi, şi a înfiinţat societatea *„Ţesătórea"* al cărei scop este desvoltarea culturii gândacilor de mătase şi a ţesătoriei mătasei în România, precum şi a comerciului acestor produse.

Tot M. Sa Regina, generósă ca totdéuna, a dat o sună însemnată, la constituirea societăţii „Ţesătórea" şi pune o râvnă particulară pentru isbânda acestei industrii bănóse.

Deşi Administraţia nóstră a lucrat şi în trecut, şi lucréză fără preget pentru întroducerea diferitelor industrii şi culturĭ folositóre, pentru înflorirea stării sătenilor în tóte moşiile ce compun domeniul Corónei, timpul a sosit, ca sĕ punem tótă stăruinţa pentru-ca şi acéstă ramură de bogăţie sĕ se desvólte cât mai mult, şi sĕ putem astfel servi intenţiunile Augustei dómne.

Pentru a vĕ înlesni lucrarea în scopul de mai sus, am crediut, că e bine a da o nouă ediţie a cărticelei *„Notiţe asupra viermilor de mătase"*, apărută în biblioteca poporală a Administraţiei domeniului Corónei, în anul 1889, şi din care nu mai avem exemplare. Acéstă nouă ediţie am completat-o cu mai multe noţiunĭ, instrucţiunĭ, asupra înmulţirei şi îngrijirei duḑilor şi cu câte-va chipurĭ, ce am crediut trebuincióse şi strîns legate cu crescerea gândacilor de mătase....

Ion Kalinderu,
administrator.

Bucurescĭ, 10 Maiŭ 1905.

Mulţămită publică.

(Fine.)

V. V. Bărberiu, George Popovicĭ, Iordan Giuvelcă, Stefan Găitan, Vasilie Muntean, N. Urzică, Szabo Tamás, Maria Furnică, Maria Giuvelcă, câte 1 cor., Maria Neguşiŭ, George Gămulea, câte 80 banĭ, George Văcar, Ioan Muntean, Elena Pernea, Nicolae Gh. Furnică, Vasile Oltean, Stefan Căpăţină, câte 60 b., Ioan Stinghe 50 b., Irma Theodor, Nicolae Pestrea, Dumitru Lupşan, Paraschiva Grădinar, George Cioflec, Ioan Moroian, George Spuderca, D. Nicolae Stinghe, Paraschiva Râşnovean, Maria Perşinar, George Căpăţînă, Ioan Brânză, Nicolae Ardelean (Grecu) Maria Jalea, Efrosina Peligrad, Nicolae Grădinar, Paraschiva Gall, Vasilie Dumitru, Ioan Villi, Alexandra Pulpaş, Traian Ţinţ, Stefan Muntean, Elena Găitan, Dumitru Ardelean, P. Oltean, D. Gămulea, Arsenie Orghidan, Petru Părţache, Dumitru Muşică, Maria Bidu, Elena Pernea, George Birt, George Râşnovean câte 40 banĭ. Ioan I. Bureţia, George Biuţu, Efrosina Molit, câte 30 banĭ. Elena Pulpaş, Paraschiva Vuşmuc, George Villi, Elena Jalea, Elena Drăghicĭ, Paraschiva Moşică, Nicolae Bureţia, Paraschiva Thiu, Nicolae Bobancu, Paraschiva Muntean, Ana Thiu, N. Bucă, El. Manu, Const. Thiu, G. Bucă, Nicolae Bărber, Nicolae Bojorel (Bobiţ), Vasilie Bădiţoi, Paraschiva Cadea, Szabó Iánosné, D. Nicolae Villi, câte 20 banĭ. Ioan Coliban, Paraschiva Vlaicu câte 10 banĭ.

Arta de rĕsboiŭ a Japonesilor.

Ḑiarele strĕine au publicat ḑilele aceste ordinul de luptă pe care l'a dat generalul *Oku* armatei sale în préjma luptei de la Mukden, care, precum se scie, s'a sfĕrşit cu înfrângerea armatelor rusescĭ şi retragerea lor spre Tienling.

Din acest ordin, care dovedesce deoparte cunoscinţele superióre tactice ale generalului Oku, de altă parte crescerea în spirit adevĕrat militar al soldatului japones începênd de la cele mai inferióre grade, estragem următórele dispositiuni caracteristice cu privire la datorinţele şi cerinţele soldatului japones în timp de luptă: „Atenţiunea fie-cărui ofiţer şi soldat — ḑice ordinul — trebue sĕ fie aţîntită asupra tuturor amĕnuntelor, fie aceste chiar şi de tot neînsemnate. Indeosebĭ trebue observate tóte mişcările aripelor armatelor inimice, asupra cărora trebue imediat făcut raport. Fie-care soldat e dator sĕ fie în o mĕsură anumită independent. Fie-care soldat este prin urmare responsabil de situaţia în care se află şi este decĭ îndreptăţit în anumite momente sĕ procédă şi lucreze şi fără ordin mai înalt în interesul trupei, séu detaşamentului, căruia aparţine. Soldaţii, carĭ se cugetă numai la sine şi îşĭ uită de camerad̦ii lor, nu se pricep la arta rĕsboiului şi nu valoréză mult.

Se întêmplă adeseorĭ că soldaţii, carĭ poposesc timp mai îndelungat într'un loc, au obiceiul sĕ-şĭ ia cu sine fel de fel de lucrurĭ, carĭ îi împedecă în mod simţitor la marş. Acésta o interḑic strict pentru viitor. Tot ce e de prisos trebue la ordinul superiorului aruncat séu lăsat pe locul de popas, căcĭ datorinţa şi ţinta finală a fie-cărei trupe este a înainta cât mai repede.

Nicĭ-odată nu e permis a lăsa în mânile duşmanului arme, séu muniţiunĭ. Décă n'ar fi timp séu mijlóce, a-le lua aceste, atuncĭ ele trebue chiar şi cu pericolul de viaţă stricate şi nimicite.

MULTE ŞI DE TOTE.

25.000 lei pentru un cadavru.

Un fapt de necredut, dér aşa este. Étă ce ne povestesc ḑiarele italienescĭ: Ḑilele trecute s'a căsĕtorit un om, care şi-a vêndut de mai înainte cadavrul sĕu museului din Madrid pentru 25.000 de lei. Nimic interesant, veţĭ ḑice, fie-care e liber sĕ facă ce vré cu corpul sĕu. Dér faptul principal, pentru care museul spaniol a plătit acea sumă, constă că acel individ posede douĕ inimĭ, una în drépta şi una în stânga corpului.

Dênsul n'a sciut că are douĕ inimĭ, dér a aflat-o la recrutare. Serviciul militar l'a făcut ca şi ceilalţĭ, ér după-ce şi l'a terminat a plecat în lume ca sĕ se se arate la specialiştĭ. Museul din Madrid punênd mâna pe el, i-a dat 25.000 de lei pentru corpul sĕu după mórte.

Étă un fericit muritor. Va trăi o viaţă fără grijĭ, ér după mórte va lăsa şi moştenitorilor sĕi ceva.

*

Eroina din Kamerun.

Ḑilele trecute a încetat din viéţă la Werder (Germania), d-na *Ana Margareta Hesse* (născută Leue), cunoscuta „eroină din Kamerun". Ana Margareta Leue s'a dus în anul 1893 ca diaconesă la Kamerun (Africa) unde la 1 Ianuarie 1893 s'a deschis un spital de regiment. Sora Margareta se consacrà cu zel şi devotament îngrijirei bolnavilor.

In ḑiua de 15 Decemvrie isbucni rĕscóla în contra guvernului imperial, urzită de 50 soldaţĭ şi 43 femei din Dahomey. Imprejurarea, că resculaţii puseră mâna pe marile deposite de arme şi muniţiunĭ, lupta în contra lor luà un curs fórte critic. După cincĭ ḑile de lupte continue cu insurgenţii apărŭ, întorcêndu-se de la insula San Thomé, canoniera „Hiena" înaintea Kamerunului şi interveni în luptă. Posiţiunile perdute au fost recâştigate şi insurgenţii alungaţĭ din tóte posiţiunile lor. In timpul luptei primejdióse sora Margareta şi-a câştigat prin curagiul ei admiraţiunea tuturor europenilor. Glónţele şuerau în jurul ei. Firm decisă ea luà un revolver şi se repeḑi în plóia de glónţe pentru ca sĕ bandageze pe rănitĭ. După aceea se retrase la adăpost, unde suportà un asediu de 18 óre, apoi reuşi sĕ scape cu tovarăşii ei de suferinţă, pe un vapor german de rĕsboiŭ. In acéstă luptă grea ea făcù un „prisonier", dér nu unul negru, ci unul alb, şi adecă pe un conluptător, cu care se căsĕtori, apoi se întórseră la Potsdam.

Pentru eroismul ei sora Margareta a primit de la împĕratul şi de la alţĭ principĭ germanĭ decoraţiunĭ şi alte insignii de onóre. „Eroina din Kamerun" nu se bucurà mult de viéţă, deóre-ce clima din Africa îi sdruncină sănĕtatea, contractând o gravă bólă de plămânĭ, care-i curmà ḑilele.

Vindecarea deplină a bólelor secrete. Sĕ nu pregete nimenĭ într'o cestiune atât de gingaşe a se presenta odată în persónă, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poţĭ afla puctual locul, causa, rĕspândirea şi starea bólei, orĭ cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe basa acestei esaminărĭ poţĭ cu siguranţă afla şi calea, pe care ajungĭ la videcarea rĕului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-şĭ împiedeca ocupaţiunile. Décă cine-va nu póte veni în persónă, atuncĭ sĕ-şĭ descrie bóla cu deămĕnuntul şi după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă şi leacurile trebuincióse pe lângă ţinerea în cel mai mare secret. In scrisóre pune marcă de rĕspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimit.

Un astfel de locuitor şi curăţitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerépesi-út 10) unde cu bună voinţă şi conscienţiositate capĕtă orĭ cine (bărbat séu femee) deslușirĭ asupra vieţii secsuale, unde i-se curăţă sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bólă şi sufletul de chinurĭ.

Fără conturbarea ocupaţiunilor ḑilnice Dr. Palócz vindecă de anĭ de ḑile cu siguranţă, repede şi din fundament cu metodul séu propriu de vindecare şi casurile cele mai neglijate, bólele de beşică, de ţeve, de testicule, de şira spinărei, de nervĭ, urmările onaniei şi ale sifilisului, bóla albă, bóle de sânge, de piele şi tóte bólele ce se ţin de organele secsuale femeescĭ. Pentru femei e sală de aşteptare şi întrare separată. Consultaţiunile le dă însuşĭ Dr. Palócz de la 10 óre în. a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiaḑĭ).

Adresa **Dr. Palócz**, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Domnii abonaţĭ, carĭ pe ḑiua de 1 Iulie v. nu şĭ-au reînoit încă abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca sĕ nu li-se întrerupă regulata espedare a ḑiarului.

De aḑi începênd nu vom mai espeda fóia celor ce nu şĭ-au reînoit abonamentul.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dr. ST. N. CIURCU.
Viena IX Pelikangasse 10. Telefon nr. 17065.
Cabinet de consultaţiune
cu somităţile medicale şi specialiştii din Viena.

Stabiliment de hydrotherapie
Wällischhof,
staţiune de tren şi postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.
Arangiament modern
(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóre, massage, electrisare gimnastică suedă etc.)
Preţurĭ moderate.
Cu prospecte şi informaţiunĭ mai detailate stă la disposiţie direcţiunea şi medicul stabilimentului
Dr. Marius Sturza.

Stabilimentul de băi al provinciei Stiria
Baia Neuhaus
lângă Cilli,
recunoscută ca Acratothermă de 37° Celsius, şi isvor de apă cu conţiuut de oţel, 397 metri d'asupra mării. Staţia calei ferate Cilli, depărtare de Viena şi Budapesta 8 óre, de Agram 4½, de Triest 5½ óre. **Băi termale, cură de beut, băi electr. Hydro şi Thermotherapie, massage, gimnastică svedînnă, electroterapie etc.**
Resultate eminente
de cură la bóle femeescĭ şi de nervĭ, şoldină, reumatism, suferinţă de băşică etc. Tóte felurile de amusante şi petrecerĭ. Restaurante escelente. Parc minunat. Staţie de poste şi telegraf. *Preţurĭ moderate.* Director şi medic balnear *Dr. Hiebaum. Informaţii şi prospecte gratis dela direcţia băi. Seson dela 1 Maiŭ până în Oct.*

AVIS!
Dr. ILARIE JENEI advocat
şi-a deschis cancelaria advocaţială în Braşov,
1—10 **Têrgul inului nr. 26.**

Un învĕţăcel se primesce numai decât **în prăvălia de manufactură** a subscrisului. Sĕ aibă cel puţin 2 séu 3 clase gimnasiale. Sĕ posédă pe cât se póte şi limbile folosite în patrie.
Ión Lăzăroiu,
comersant,
Orăştie, (Szászváros).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Concurs.

Pentru ocuparea postului de contabil la nou infiinţândul institut de credit şi economiĭ „CODREANA“, cu sediul în Băseştĭ (Ilyésfalva) prin acésta se publică concurs, pe lângă următórele condiţiunĭ:

1. Salarul pe un an 1 200 cor., dela 1908 începênd în şese anĭ cu augmentare de plată la an de 100 coróne.

2. Tantiemă statutară.

Concursurile sunt a se trimite până în **20 August** a. c. st. n. la directorul esecutiv *Vasiliu Mica*, în Szamos-Udvarhely (Szilágymegye) cu amintirea, că care limbĭ le posede în vorbă şi în scris.

Dela reflectant sĕ recere cualificaţia şcólei comerciale şi eventuala praxă de până acuma.

Postul va fi a se ocupa probabil în 1.a Octomvrie a. c.

Băseştĭ, la 7 Iulie 1905.

2—3.1828. **Direcţiunea.**

Bucătărie românéscă

Bucate bune românescĭ **se capătă în local** şi afară de local la **ANA TUZAR** strada Castelului nr. 75. 3 4 1826.

Bere Budweis

próspetă în fie-care ḑi.

Bucătărie escelentă.

Rendes-vous pentru strein la

Rudolf Forkert

Braşov,

Str. porţi nr. 2. Têrgul boilor nr. 2.

2—16.1831.

PUBLICAŢIUNE.

Ajuróre pentru învĕţăcei dela comerciu.

Societatea comercianţilor românĭ din Braşov oferă pe anul 1905—1910 ajutóre de câte 100—200 cor. anual, pentru învĕţĕceii aplicaţĭ deja, séu carĭ se vor aplica de aicĭ înainte în Braşov la vre-o ramură de negoţ.

Aceste ajutóre se asiguréză învĕţĕceilor pe tot timpul cât se vor afla în Braşov la vre-o ramură de negoţ, décă se pórtă bine.

Dela cei carĭ doresc vre-unul din aceste ajutóre, se pretinde sĕ aibă cel puţin 2 clase reale, civile séu gimnasiale.

Petenţii după aceste ajutóre au se subştérnă aici următórele documente:

1) carte de botez; 2) atestat de şcólă; 3) atestat medical; 4) atestat despre starea materială a părinţilor.

Cererile de ajutóre sunt a se adresa D-lui *Teodor Nicolau*, comersant în Braşov.

Braşov, 23 Iunie (6 Iul.) 1905.

Teodor Nicolau, preş. societ. **Iuon Lengeru,** secretariu.

3—3

Nr. **1092**—1905.

Publicaţiune.

Comuna politică Scoreiu **în 23 Iulie** a. c. la 10 óre a. m. st. n. va da în licitaţiune publică minuendă **edificarea caselor** comunale cu suma preliminată 9804 Kor. 51 fil.

Licitaţiunea să va face şi verbal şi cu oferte. Condiţiunile de licitare, planul de edificat şi preliminarul de spese să află spre vedere în cancelaria comunală şi în cancelaria pretorială din Arpaşul inferior.

Sĕ notifică că edificarea unei crâşme comunale cu spese 8000—9000 coróne şi a unei şcoli cu 4000—5000 coróne e în curgere.

Scoriu în 7 Iulie 1905.

Alexandru Comşia m. p. not. cerc.

Ioan Hampu m. p. primariu.

1825,3—3.

Nr. **165**—1905.

PUBLICAŢIUNE.

Publicăm, că în **10 August st. n. 1905 la 10 óre a. m, se vênd lemnele** de stejar aflătóre pe teritorul de 35 jug. cat. din pădurea comunei Szunyogszék (Ţinţarĭ), şi anume:

2847 bucăţĭ, dintre carĭ 1887 m³ sunt lemne de folos, iar 1728 m³ lemne de foc.

Preţul de strigare este 24372 cor., iar' vadiu 20% din acestea. Sub preţul de strigare pădurea menţionată nu se va vinde.

Cumpĕrătorul e deobligat a plăti din al sĕu diurnul şi cărăuşia preşedintelui licitaţiunei.

Preţuiala şi condiţiile se pot vedé în cancelaria comunală din loc şi la oficiul silvanal reg. din Sárkány. — Ofertele închise se primesc.

Szunyogszék (Ţinţarĭ), în 10 Iulie n. 1095.

1—1 **Primăria comunală.**

Primul stabiliment de văpsitorie artistică cu abur şi spălătorie chemică.

FABRICA, Str. năsipului Nr. 1/a.

Biroul principal str. Hirscher Nr. 3. (Vis-à-vis de sala de concert.)

Se recomandă pentru văpsit Garderobe de dame, bărbaţĭ, întregĭ orĭ desfăcute, asemenea şi pentru curăţit.

Cu tótă stima: **W. Körner.**

1830—2—100.

Unde se mănâncă bine şi se béu VINURĬ curate de Mediaş **BERE de Pilsen „Urquell“** próspătă dela cep în fie-care ḑi? ? La

Restaurantul Schwarzburg

în Braşov, Str. Spitalului nr. 20.

Listă de bucate românéscă.

De o cercetare numerósă se rógă

C. R. GLIGORE CRISTEA, conducĕtorul restauratului.

89—0

500 lampe 1000 locurĭ de şedut.

BRAŞOV, la pórta Strada Vămii.

BIOSCOP

uriaş al lui NARTEN.

Vineri în 21 şi Sâmbătă în 22 Iulie a. c.

Tăiere de lemne în Canada.

Focul dela cafeneaua New-York în Londra,

(mare tablou de 250 m.)

O gazetă interesantă, (fórte comic).

La 8 óre séra cu musica militară.

Preţul locurilor: locul I 1 cor., locul II 60 b. locul III 30 banĭ.

Representaţia dela 6 óre preţurĭ scăḑute:

Locul I 60 b., locul II 40 b., locul III 20 b.

Lunea şi Vinerea séra 8 óre.

Representaţie din Paris numai pentru adulţĭ.

1100 locurĭ de şedut. 10 lampe în cerc.

Proprie intocmire splendidă de electricitate 20 PH.

De o visitare numĕrósă se rógă

proprietarul GEORG NARTEN.

Proprie intocmire splendidă de electricitate 20 PH.

Copiilor precum şi adulţilor un nepreţuibil dar dumneḑeesc!

Izvorul „GLORIA“ de Arkos

în fer şi lithiu-hydrocarbonic fórte bogată

apă minerală medicinală

de un efect miraculos, necauḑând iritaţiunĭ de sânge şi unflaturĭ la stomac, ca cele mai multe ape minerale pré concentrate în acid carbonic liber şi în sărurĭ mineralice.

(Autorisată ca apă medicinală prin decret ministerial intern Nr. 401—1905).

Apa minerală **„Gloria“** este un *remediu de cură fórte preţios*, care *stârnesce pofta de mâncare* şi *înlesnesce mistuirea de minune, promovéḑă secreţiunea udului* şi *acréla udului*, în mod frappant şi *influenţéză membrele flegmatice ale organelor respirătóre, circulaţiunea sângelui* şi *activitatea nervilor* într'un mod surprinḑetor.

Tot aşa şi **pentru copiĭ în orĭ-ce etate este apa minerală „Gloria“** *deasemenea o beutură fórte preţióşă, dorită instinctiv de dînşiĭ, care favorizéză sânătăţiĭ lor în modul cel mai imbucurător.*

Bĕut cu Şampanie, cu vin séu **cu bere,** apa **„GLORIA“ va paralisa** *efectul ameţitor ale acestor bĕuturĭ* mai ales asupra creerilor şi a nervilor de multe orĭ fórte vătămător, *sub orĭ ce împrejurare.*

Pe baza unui studiu fórte minuţios mĕ simt decĭ obligat a publica, că orĭ şi cine cătră sine, părinţiĭ însă şi cătră copiĭ lor vor comite mai mult ca o negligenţă, décă n'ar încerca efectul minunat al acestei naturală şi într'adevĕr binecuvêntată apă minerală, **care se manipuléză la izvor,** — pe cât stă în putinţa omenéscă — **cu cea mai deosebită severitate.**

Deposit propriu în Braşov, Str. aţei nr. 6,

(vis-à-vis de SCHWARZBURG),

unde se află cu schimbarea sticlelor:

o sticlă de un litru apa minerală „Gloria“ pentru 20 fillerĭ,

„ „ „ ½ „ „ „ „ „ 14 „

Josef György,

administraţiunea izvorului „Gloria“ de Arkos.

5—100

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.